

**Kosovo Local Government Institute
Local Governance Academy**

**Kosovski Institut za Lokalnu Samoupravu
Akademija za Lokalnu Samoupravu
*Prva Generacija***

This Program is supported by the Friedrich Ebert Foundation Norwegian Embassy and British Council

Sastav sadržaja Akademije za Lokalnu Upravu

„Akademija za Lokalnu Upravu“ – ALU je trening izgrađen na osnovu iskustva, spoznaje i trogodišnje ekspertize Kosovskog Instituta za Lokalnu Upravu – ILU. U toku ovog perioda ILU je uspešno sproveo projekte procenjivanja, istraživačke i uvežbavajuće prirode. Konkretno kao referentnu tačku ILU je imao a i imaće s jedne strane zakonodavstvo i politike koje regulišu lokalnu upravu, a sa druge strane institucionalne kapacitete i odlučivanje. Na ovaj način ILU aktivno pronalazi staze na kojima se može intervenirati pomoću inicijativa koje osnažuju nivo lokalne uprave.

Iz navedenog ALU preko modula treninga koje će se postepeno pružiti i olakšati predavanja, diskusije, rad u grupama kao i platformu za razmenu iskustava i informacija. Najpre ALU će se fokusirati na elaboraciji i kristalizaciji modernog koncepta lokalne uprave u Evropi i regionu. Ovo će pomoći učesnicima u modelima da investiraju na unapređenju koncepta lokalne uprave.

ALU će pružiti mogućnosti poređenja između različitih modela lokalne uprave od konsolidovanih demokracija i onih u regionu. Na ovaj način trening će doprineti elaboriranju i analizi tih atributa i karakteristika ostalih modela koji se mogu koristiti i akomodirati u modelu lokalne uprave na Kosovu.

ALU na kritičan ali konstruktivan način će se baviti obrađivanjem, interpretacijom i analizom politika i zakonodavstva koje uređuju lokalnu upravu na Kosovu. Kao rezultat učesnici ovog treninga će imati mogućnosti da kao poseban nivo lokalne uprave naspram centralnih vlasti budu oni koji se stave u zaštitu, u promociji i avansiranju ovog nivoa. Adresiranje zakonodavnih pitanja i politika će omogućiti zvaničnicima i ostalim akterima lokalnog nivoa da mogu upotrebiti saznanja i sposobnosti sa treninga u skladu sa potrebama za adresiranje poteškoća i iznalaženja rešenja u procesima upravljanja.

ALU u procesu pružanja modula će se usredsrediti na pružanju materijala sa aspekta demokratizacije, obuhvatanja i socijalne kohezije. U biti ovo obuhvata upravljanje preko informisanja, konsultacija, učešća građana i ostalih aktera lokalnog nivoa a i šire. Sa tog aspekta trening utiče na demokratsko konsolidovanje na lokalnom nivou ali i na osnaživanju veze između izabranih struktura/uprave i predstavnika/građana. U demokratskom upravljanju predviđa prakse i procese koji obezbeđuju da strukture vlasti ne budu otkinute od volje, uznemirenje i očekivanja građana.

ALU preko ovog programa koji za cilj ima podizanje sveukupnih kapaciteta, ALU posebno teži da osnaži članove skupštine u šest opština. Procene koje proizilaze iz dosadašnjeg višegodišnjeg rada ILU-a ukazuju da opštinske skupštine ne vrše funkciju snažnog nadzora i nadgledavanja prema većim silama i tendencijama koje su u porastu jačanja izvršnih vlasti, a naročito predsednika. Pre svega, ALU teži podizanju sa dejstvovanja i komunikaciju između ovih osnovnih aktera vlasti i lokalne demokratije na opštinskom nivou.

ALU u cilju osnaživanja saradnje i proširenja mreže, kao i neposrednim izviđanjem u oblasti lokalne uprave u regionu će organizovati radionicu u regionu, u jednoj od potencijalnih evropskih zemalja.

Konkretno i posebno program ALU je dizajniran od strane stručnjaka oblasti i ličnosti sa iskustvom. Kao takav ovaj će program tretirati teme koje u osnovu podstiču potrebu za intervenisanjem i poboljšanjem stanja u oblasti lokalnih vlasti na terenu. Između ostalog teme programa će adresirati: 1. Načela demokratizacije i veza sa Decentralizacijom; 2. Sistem Decentralizacije i Menadžiranja; 3. Koncepti dobrog rukovođenja – Pružanje efikasnih opštinskih usluga; 4. Javna administracije i njena načela; 5. Informisanje, transparentnost i polaganje računa; 6. Značaj i planiranje budžeta; 7. Opštine i evropska integracija; 8. Obuhvatanje građana – odlučivanje uz učešće ; 8. Uloga civilnog društva i medija; 9. Međuopštinska saradnja; 10. Ravnopravnost i osnaživanje polova.

S poštovanjem,

Besnik Tahiri

Izvršni direktor

Kosovo institut za lokalnu Samoupravu

Predavači

- Igor Gaon, Predstavnik Saveta Evrope
- Leonora Kryeziui, PIPS
- Slobodan Petrović, Zamenik Premijera i Ministar za Administraciju Lokalne Uprave
- Bajrush Xhemajli, Predsednik Asocijacije Opština Kosova
- Osnat Lubrani, Rezidentna predstavnica UNDP
- Lutfi Haziri bivši Ministar MALS
- Prof I'ta Odonovan – Predavačica Univerziteta Birmingham
- Agron Maxhuni – Direktor Zakonskog MALS
- Besnik Osmani – Permanentni Sekretar MALS
- Nensi Jasharaj – Zakonska Savetnica Misije OEBS-a
- Bardha Rrustemi – Direktor za Reformu Administracije
- Josip Juratević – Član Nemačkog Parlamenta Budestaga
- Riza Halimi – član Parlamenta Srbije
- Rizvan Sylejmani – bivši Ministar Lokalnih Vlasti u Makdenoju
- Donat Sylu – Glavni urednik RTK
- Bekim Salihu – Novinar Koha Ditore
- Arber Gorani – Predavač Koledža ISPE
- Fisnik Rexhepi – Visoki Savetnik Ministra za Unutrašnje Poslove
- General Shpend Maxhuni – Direktor Policije Kosova
- Prof Andrew Nckson – Univeritet Birmingham
- Dr. Friedhelm Frishenschelager – Predsednik Evropskog Federalnog Pokreta
- Avni Sahiti – Direktor MALS
- Alba Dakoli Wilson – Direktorica FLAG-Albanija
- Prof. Donald Curtis – Specijalista za javni menadžment i institucionalni razvoj
- Gani Demaj - bivši Šef Kabineta Ministarstva Pravde
- Besnik Vasolli – Stručnjak za Evropske Integracije
- Fatmir Haxholi – Stručnjak za Evropske Integracije
- Sehadin Shok – Stručnjak za Ljudska Prava.

Profili učesnika

Venera Shala :

Venera Shala trenutno je rukovodilac osoblja i sekretarijata Skupštine opštine Junik. Njeno radno iskustvo obuhvata period od 5 godina. Završila je Pravni fakultet, a njen stručni cilj je da se u buduće bavi sudstvom.

Od Akademije za Lokalnu Upravu, Venera očekuje da dobije istaknuta saznanja iz oblasti lokalne uprave a posebno sa aspekta organizovanja i funkcionisanja lokalne uprave. Njeni osnovni utisci u vezi sa ALU su potpuno pozitivni. Dodatno interesovanje joj je podstakao proces i značaj decentralizacije usluga sa centralnog na lokalni nivo.

Sa pozicije rukovodioca za osoblje i organizaciju rada institucija lokalnog predstavnništva, ona je izrazila interesovanje da se tretiraju teme u vezi sa upravljanjem ljudskim resursima, obuhvatajući ljudske odnose u sklopu institucija kao i rad sa strankama.

Venera ističe da je u celosti posvećena kako na ličnom tako i na institucionalnom nivou da će se angažovati maksimalno na osnaživanju i promociji lokalne uprave. U tom cilju ona se ističe da će primeniti sva svoja akademska znanja, stručno iskustvo, a naročito saznanja pridobijenih od ALU-a. Kao mlada građanka, Verena je ubeđena da ima hrabrosti i energije za stalno i demokratičnije unapređenje na lokalnom odnosno opštinskom nivou.

Shefkije Mehmeti :

Shefikije Mehmeti je predsedavajući Skupštine Opštine Novo Brdo. Na ovom položaju Mehmeti se nalazi za redom već tri godine. Završila je srednje obrazovanje u oblasti ekonomije – pravna ekonomija, dok je univerzitetsko obrazovanje završila na Univerzitetu „AAB“ oblasti javne administracije. Shefkija slobodno ističe svoje aspiracije da se nađe na rukovodećem položaju u opštini Novo Brdo kao i da nastavi kao jedna poznata aktivistkinja političke stranke kojoj pripada. U tom pravcu ona veruje da ispunjava sve kvalitete da potencijalno mogla biti i predsednik opštine u jednoj skoroj budućnosti. Ona smatra da je dobila dosta iskustva i saznanja u saradnji sa aktuelnim predsednikom opštine.

Od ALU-a očekuje proširenje saznanja u oblasti lokalne uprave i očekuje razmenu specifičnog iskustva i saznanja preko predavanja, prezentiranja, komuniciranja i rada po grupama sa ostalim učesnicima ALU-a. Dosadašnji utisci Shefkije su učinili da je ALU jedna nezamenjiva platforma u oblasti lokalne uprave. Konkretno ističe da je veoma zadovoljna treningom i temama koje se nadovezuju sa primarnim i sekundarnim zakonodavstvom koje uređuje oblast lokalne uprave. U ovom pravcu Mehmeti se nada da upoređenje zakonodavstva Kosova u oblasti lokalne uprave sa zakonodavstvom zemalja regiona a i šire, da će potpomoći opštinskim zvaničnicima da bolje shvate prednosti i nedostatke gde oni deluju.

U buduće, od ALU Shefkija očekuje da postigne nova saznanja u vezi sa organizacijom i tokom aktivnosti Skupštine opštine.

Driton Abdyli :

Driton Abdyli je angažovan na poziciji potpredsednika Opštine Novo Brdo. Abdyli ima dugogodišnje političko iskustvo kao sekretar u administraciji Ogranka DSK u ovoj opštini. Abdyli ima završen Ekonomski Fakultet, smer Banke, Finansije i Računovodstvo. Njegovi ciljevi se nadovezuju sa daljim akademskim unapređenjem u oblasti ekonomije sa naglaskom menadžmenta.

Od ALU očekuje sticanje novih saznanja u vezi sa organizovanjem lokalnih vlasti uopšte a posebno način funkcionisanja, razvoja i unapređenja ove vlasti na Kosovu, oslanjajući se na iskustva država i demokratskih sistema u Evropi i svetu. Utisci i dobijena saznanja od pohađanja akademije Abdyli ih usko povezuje sa značajem u pridobijanju od predavanja domaćih i međunarodnih stručnjaka. U tom smislu izražava se kako su naglašeni utisak na njega učinili proces donošenja odluka na osnovu konsultacija i evidencije, nešto što će po njemu pomoći učesnicima ALU-a doprineti da se angažuju u jednoj pravom demokratskom rukovođenju karakterizovano transparentnošću i računopoložanju.

Bez obzira na očekivanja Driton očekuje od ALU-a detaljnije tretiranje ekonomskih i finansijskih tema. Na ovaj način Driton naglašava da može više uticati na zdravo menadžiranje finansija kao i poboljšanje privrednog i socijalnog stanja na nivou opština. U doba mladosti i naglašenim iskustvom, Avdyli veruje da poseduje sve što je potrebno jednom kadru za pozitivne izmene budućnosti opštine i zemlje.

Agim Preniqi:

Agim Preniqi je poznat po tridesetogodišnjem radnom iskustvu. Kao diplomirani pravnik, Preniqi je trenutno angažovan na položaju direktora Jedinice Regionalnog Vodovoda KRV Priština u Obiliću. Njegov načelni cilj je da služi razvoju vodovoda, ali ujedno i da prati političke trendove kako bi politički mogao da pruži svoj doprinos na poboljšanju lokalne uprave.

Od ALU očekuje osvežavanje saznanja, sticanje i razmenu iskustava na način na koji bi mogao preneti ta saznanja i iskustva kao konkretne rezultate rukovođenja u korist građana opštine a i šire. Preniqi ističe kako bi bilo veoma značajno da u kontekstu političkog razvoja na nivou Kosova, a posebno onih lokalnih, da se tretiraju teme koje se nadovezuju političkom kulturom – kao što su politička tolerancija, organizovanje i menadžiranje institucionalnih i političkih odnosa. U sklopu toga, veoma je značajno pomenuti odnose između institucije Predsednika na suprot Skupštine Opštine kao i odnose većine na suprot opozicije.

Preniqi izražava se kako poseduje odličnu kombinaciju stručne spreme i iskustva na terenu, a takodje s obzirom da je središnje godišnje doba, on veruje da može služiti kao most povezivanja između ličnosti koje pripadaju vođama starijih godišnjih doba kao i mlađih generacija. U tom pravcu, Preniqi konstatuje da uživa poštovanje celokupnog opštinskog osoblja kao i predstavnika raznih političkih stranaka a i civilnog društva. Agim naglašava kako mu ne nedostaje volja, entuzijazam i energija za unapređenje procesa koji u svojoj srži prenose seme dobrog i demokratskog rukovođenja. U sklopu toga on naglašava da, kako na nivou diskursa tako i na nivou aktivnosti, on preuzima inicijative.

Nazmi Sijarina :

Nazmi Sijarina poseduje dugo iskustvo u oblasti kao što su obrazovanje, administracija, ljudski resursi. Trenutni položaj Sijarine je mesto visokog zvaničnika za imovinu u rudnicima Kišnice i Artana, kao i član SO i KPF Opštine Artana. Takođe od 2000 godine, Sijarina je Predsednik Ogranka DPK Artane. Završio je Gimnaziju ali zbog objektivnih poteškoća nije se mogao posvetiti daljim studijama i akademiji.

Sijarina naglašava kako za ubuduće ima dva osnovna cilja, odnosno stručno osposobljavanje i učvršćivanje svoje političke karijere na lokalnom i državnom nivou. Utiske i dobijena znanja pohađanjem akademije ih ocenjuje kao veoma pozitivnim. Sijarina izražava naglašeni interes u praćenju predavanja i prezentacija međunarodnih stručnjaka s obzirom da im omogućavaju stvaranje jedne naprednije i upoređujuće perspektive u vezi sa lokalnom upravom na Kosovu.

Sijarina je ličnost poznata stanovnicima opštine a i šire. On je visoko cenjen od svojih saradnika u Opštini – koji pohađaju ALU – kao i od ostalih učesnika ALU-a. Nazmi obećava da će upotrebiti celokupnu socijalnu i političku mrežu u osnaživanja lokalnih procesa na Kosovu, i naglašava da će se angažovati u prenošenju dobrih iskustava za rukovođenje novim pokoljenjima.

Dionita Tahiri :

Ima relativno novo iskustvo u Skupštini opštine. Trenutno se nalazi na mestu člana Skupštine opštine. U svojoj ranoj mladosti Tahiri je odlučila da uporedo sa pohađanjem studija na Univerzitetu Filološkog Fakulteta, gde je apsolvirala, kao i pohađanje studija prve godine na Ekonomskom fakultetu, odlučila je da se i politički angažuje.

Dionita je angažovana u radu komisija Skupštine opštine a učestvuje i u mnogim treninzima i konferencijama u vezi sa lokalnom upravom. Kao svoju načelnu težnju je stavila sebi za zadatak da se stručno i politički unapredi. Tahiri visoko ceni saznanja i iskustva koja pruža ALU ali ističe da vredi da se uzme u obzir i vremenskog i prostornog proširenja za otvorene diskusije i u manjim grupama. Jednu temu koju ona preferira da bi se tretirala sa naglašenim interesovanjem je osnaživanje i ravnopravnost polova.

S obzirom da pripada novoj generaciji, Tahiri visoko ceni iskustvo koje može steći od učesnika sa dužim iskustvom u oblasti lokalne uprave. Dok u vezi sa predavanjem, prezentiranjem i diskusijama domaćih i stranih predavača stručnjaka ona ističe kako se to dešava u pogodnom momentu za podsticanje njene karijere kao pojačanjem njenih aktivnosti u oblasti lokalne uprave.

Mirvete Haxholli :

Mirvete Haxholli je angažovana na položaju člana Skupštine opštine Obilić. Ujedno ona je i član osoblja Raiffeisen Bank J.S.C – Senior CRO/TELLER u ovoj Opštini. Mirveta je završila Političke nauke na Univerzitetu u Prištini. Ima dugo iskustvo sa organizacijama i domaćim kompanijama kao i Norwegian Association of Local And Regional Authorities – KS Kosova, i INKOS. Hadžoli je poznata kao politički aktivista u ovoj Opštini a njeni ciljevi u budućnosti su aktivno učešće u politici kao i podizanju stručnih kapaciteta preko nastavljanja postdiplomskih studija o Međunarodnim Odnosima.

Od ALU očekuje proširenje saznanja u oblasti lokalne uprave, bliže upoznavanje sa iskustvima regiona i sličnim iskustvima zapadnih razvijenih zemalja, alternativa za budućnost kao i planiranje sigurnih stručnih koraka u podizanju opštinskih kapaciteta. Za ALU ističe kako je jedan pozitivan i ohrabrujući početak, i jedan jedinstven program koji za sada može da pruži jedno više stručno obećanje za podizanje kapaciteta na lokalnom nivou uprave, garantujući na taj način mogućnost stručnog razvoja na individualnoj i ekipnoj osnovi.

U tom smislu, Mirveta ističe kako ALU zaslužuje komplimente za dati doprinos sa ovog aspekta i prednjači podizanju odgovornih civilnih službenika, kao i jednoj lokalnoj vlasti koja je transparentna i polaže računa a koja se održava ne samo osveščivanju građana i izgrađivanju međusobnog poverenja – institucije naspram građana. Haxholli procenjuje kako bi bilo od interesa da se organizuju posete u cilju razmene iskustava u regionu i Evropi.

Haxholli procenjuje kako ALU služi i za izgradnju jedne funkcionalne mreže zvaničnika koji mogu tesno sarađivati ubuduće dok bi pozitivan duh i entuzijazam vezan sa ALU-om mogao služiti kao inspiracija za osnaživanje lokalne uprave na nivou Kosova.

Kushtrim Mirena :

Angažovan je u Kancelariji za Evropske Integracije pri Skupštini Opštine u Obiliću. Njegovo prethodno iskustvo je bilo u oblasti informativne tehnologije kao savetnik Korporaciji TPlusOil. Završio je univerzitetsko obrazovanje na UP FSHTAM Informatika i Telekomunikacija; Univerzitet AAB-RIINVEST Pravni fakultet kao Školu za Evropske Integracije – Kas, obuhvatajući ovde i školovanje pri AUK – Mreža za informasinja Cisco.

Mirena ima za cilj njegovo dalje usavršavanje u oblasti Centralne i lokalne vlasti, i veruje kako ALU može pomoći njegovoj pripremi za ostvarivanje ovog cilja. Ocenjuje kao veoma pozitivnim mogućnosti koje pruža ALU preko studijskih poseta u rejonu. U tom kontekstu Mirena se nada da može dobiti informacije iz prve ruke u vezi sa iskustvima i praksama zemalja regiona u unapređivanju evropskih integracija, kao i njihovom povezivanju sa lokalnom upravom.

Mirena ističe svoje interesovanje kako bi ALU pružila treninge u vezi sa priprema nacрта predloga u cilju sticanja fondova u podršci opštinskih procesa. U tom pravcu on veruje da bi ovo pomoglo ne samo podizanju kapaciteta opština već i ostvarivanju

nekih objekta za koje nedostaju zadovoljavajući opštinski fondovi. Mirena ceni što je angažovan u unapređivanju procesa u oblasti upravljanja u Opštini Obilić.

Fatmir Matoshi :

Trenutno je angažovan kao glavni urednik u Radio Premijeru. Ima dugo iskustvo u oblasti rukovođenja i medija. Služio je i kao direktor za Kulturu, Omladinu i Sport – SO Kamenica 2004-2006 kao i dopisnik BBC na Albanskom Jeziku 2007-2010.

Matoshi ima za cilj stručno unapređenje u Novinarstvu kao i da se bavi praktičnim pitanjima na terenu, obuhvatajući ovde i podizanje kapaciteta saznanja u vezi sa funkcionisanjem lokalne uprave na Kosovu i u regionu. Od ALU-a očekuje praktično sticanje iskustva u oblasti lokalne uprave preko predavanja stručnjaka iz oblasti lokalne uprave kao i neposredno upoznavanje sa zakonodavstvom na snazi koje uređuje ovu oblast.

Matoshi podvlači kako su apsolutna većina učesnika predavača lokalni zvaničnici ili stručnjaci za lokalnu upravu, dosadašnji utisci su da su tretirane teme bile dosta korisne i usled debata koje su oživele između učesnika. Predstavnici raznih opština dali su različite i praktične primere za rešavanje raznih problema.

Matoshi ocenjuje da ALU treba da obuhvati jedan naglašeniji nivo i učesnike civilnog društva, studenata i ostalih grupa. Temu koju ocenjuje kao veoma interesantnu i osetljivu za procese lokalne uprave je tretiranje i zakonske osnove za privatno javni partneritet i mogućnosti ovog partneriteta na lokalnom nivou, i odnosi sa javnošću.

Menduh Vllashi :

Trenutno Menduh Vllashi je Predsedavajući Skupštine opštine Elez Han. Ima dugo iskustvo kao nastavnik hemije u Osnovnoj školi „Ilaz Thaci“ u Elez Hanu, a od 1993. do 2005. godine kao direktor ove škole. Od oktobra 2005. godine je potpredsednik Opštine Elez Han.

Vllashi visoko ocenjuje program ALU i ističe kako je on duboko zainteresovan za debatiranje tema na način kako bi se što objektivnije procenili i aktualizirali informacije, prakse i podaci u vezi sa lokalnom upravom po opštinama odakle dolaze učesnici. Oblast od posebnog interesa gde bi Vllashi želeo da pridobije je tretman funkcionisanja Skupštine Opština u regionu a i šire, odnosi između Skupštine i izvršnih vlasti, uloga Skupština Opština za dobro rukovođenje od interesa za građane; Transparentnost rada Izvršnih vlasti prema Skupštini i građanima.

Vllashi se angažuje za podizanje jedne civilne službe i jedne stručne administracije na svim nivoima dok, što se tiče Opštine Elez Hana on ističe da se osoblje opštine angažuje na konsultiranju i obuhvatanju građana kao i u proširenju usluga. Nezavisno on ističe da tokom njegovog iskustva često je nailazio na poteškoće u vezi sa nedostatkom stručnih, finansijskih kao i tehničkih kapaciteta. U tom cilju on očekuje ubuduće da ALU tretira teme koje se nadovezuju sa pružanjem usluga i planiranjem budžeta.

Ajete Berisha:

Ajete Berisha nalazi se na položaju rukovodioca Osoblja u Opštini Elez Han. Završila je Fakultet u oblasti Javne Administracije – Univerzitet Jugoistočne Evrope – Tetovo, Makedonija. Zainteresovana je za stručnu oblast „Upravljanje ljudskih izvora“ gde namerava da u buduće drži predavanja.

Od ALU očekuje produblјivanje iskustava u vezi sa onim kakva treba da bude relacija između centralne i lokalne uprave, bolje poznavanje reformisane javne administracije, kako da postignemo da imamo nepristrasnu, stručnu, odgovornu civilnu službu.

Njeni dosadašnji utisci su da su predavanja i prezentacije od strane profesora i stručnjaka zapadnih zemalja njoj pomogli u mnogome kako bi imala jedno naprednije i upoređujući gledište u vezi sa stanjem lokalne uprave na Kosovu. Teme od posebnog interesa za nju bile bi teme kao rukovođenje privrednih resursa u regionu; iskustvo u efikasnoj lokalnoj upravi i zemalja regiona, efikasno komuniciranje između centralne lokalne uprave.

Abdyl Bajrami :

Nalazi se na dužnosti Potpredsednika Opštine Vitina, član je Skupštine Opštine Vitina. Završio je elektrotehnički Fakultet na Univerzitetu u Prištini. Njegovo iskustvo jemenadžerskog aspekta, bio je direktor Preduzeća Klokot Banja, a posebnost njegovog političkog iskustva je što je dobio mandat člana Skupštine opštine, od kandidovanja kao nezavisni kandidat što je jedan od veoma retkih postupaka izbora.

Bajrami kod ALU-a, je uočio nove modele saradnje Opština sa građanima, velike utiske je dobio od predavanja o iskustvu za ranu i konsolidovanu demokraciju Engleske. Kao svoju misiju ima svoje zalaganje prema biračima kako bi bio što bliže glasačkom telu i građanima. Bajrami veruje da ukoliko politike ne izvire od dole-gore onda se njihovo sprovođenje prati sa poteškoćom. Po njemu osnivanje konsultativnih odbora u Opštinama regulisan Zakonom o lokalnoj samoupravi čiji objekivan je veoma dobar i koji se treba postići.

Bajrami se angažuje da se lokalna uprava osnaži preko jasne političke i tehnokratske vizije. Politika treba da je odgovorna da pruža viziju rukovođenja u toku mandata i da predstavlja plan rukovođenja, obuhvatajući vremenske rokove i dinamiku primene. Tehnokratija treba da je u službi političke vizije takođe da je nezavisna i da nije pod uticajem u njenom stručnom radu kojeg obavlja. Izdvajanje odgovornosti i zadataka obezbeđuje punu efikasnost.

Albulena Haxhiu:

Trenutno obavlja poziciju višeg pravnog savetnika pri kancelariji Predsednika Opštine. Haxhiu ima završene postdiplomske studije odnosno magistraturu pravno-krivičnih nauka. Radno iskustvo ima široku dimenziju kao rezultat njenog angažovanja i pristup obavljanja poslova. Haxhiu je bila angažovana u Evropskoj Misiji za vladanje Zakona (EULEX) kao legalni officer, i kao novinar OVL Elita. Pristup doktoraturi studija i pridobijanje naučnih titula sa naglaskom na profesionalna saznanja sa privilegovanim karakterom su njene profesionalne težnje.

Za Haxhiu ALU služi kao dobra platforma za razmenu iskustava i saznanja iz oblasti lokalne uprave. Doba, ambicije i posvećivanje povezana sa Albuleninim iskustvom daju joj jedan poseban karakter, energičan i inovativan sa aspekta institucionalnog razvoja.

Od ALU, Haxhiu očekuje razvoje sa aspekta lokalnih vlasti koji se tretiraju pod svetlostima prednosti i nedostataka, obuhvatajući ovde i hronološki aspekt. Po njoj proces uzajamnosti sa aspekta razvoja javnih politika i njihove usklađenosti posebnu ulogu ima evolucija lokalnih vlasti.

Besim Halimi :

Je direktor za Opštu upravu SO Vitina. Završio je magistraturu pravnih nauka. Treba napomenuti da studije sa komplimentarizovanim iskustvom rada su učinili da postigne uspeh u oblasti funkcionalizacije, upravljanja i reforme administracije. S obzirom da je aktivan u političkom životu Halimi teži da pruži građanima posvećenost i usluge za ukazano poverenje. Njegova kratkoročna težnja je nastavak studija na nivou doktorature.

Program ALU za Halima omogućava sticanje i razmenu novih iskustava koji će mu služiti za osnaživanje lokalnog rukovođenja. Ponašanje i elaboriranje modela lokalnog rukovođenja putem predavanja imaće neposredni impakt kako sa aspekta pouke nastave tako i u osnaživanju jednog inovativnog pristupa i računopolaganju zvaničnika prema građaninu u opštem smislu, organizovanje lokalnog rukovođenja je pod posebnog interesa ha Halimija dok ALU je idealna mogućnost za njega.

Saznanja novih iskustava posluži će mu za dalje podizanje kvaliteta za građane. Sektor za upravljanje humanih resursa, monitorisanje i procena rada su teme koje izdvaja ALU. U svakom angažovanju Halimi se rukovodi efikasnošću i posvećivanju građana. Njegovo političko i institucionalno posvećivanje su njegova misija za unapređivanje i podizanje kvaliteta usluga.

Blerta Lokaj :

Trenutno radi u sklopu Odeljenja za privredni razvoj tačnije u kancelariji za biznise. Ima završen Fakultet za biznis u Peći i ima približno 4 godine iskustva u ovoj oblasti. Težnje Lokaj konsistira u tome da osim pružanja njene uloge i doprinosa u poboljšanju institucionalnog i javnog života ona ističe da ima volje i elana za oblasti privrede i biznisa. U ovom pravcu jedna od njenih težnji za budućnost su njena angažovanja u oblasti biznisa.

Lokaj ističe kako je angažovanjem sa aspekta ekonomskog razvoja a posebno pri Kancelariji za biznise uvidela koliko je značajan rad institucija u dimenzijama lokalnog ekonomskog razvoja. Po njoj razvojni ekonomski planovi kao i oni sektorski su od velikog značaja za opštine obuhvatajući ovde korake koje započinju predlozima i konceptima, razvoja, primene, procene.

Lokaj veruje da ALU služi kao busola sa aspekta orijentisanja, razvoja karijere, a posebno sa aspekta lokalnog rukovođenja. Za Lokaj je značajna praktična forma objašnjenja i razjašnjenja procesa koji se tretiraju. Javnim politikama sa naglaskom onih o ekonomskom razvoju treba ukazati posebnu pažnju. Prakse drugih zemalja nam u mnogome služe a naročito onih koje su prošle zajedno sa nama u mnogim promenama sa aspekta ekonomskih liberalnih politika. Za nas je značajno da pružimo infrastrukturu i da budemo brzi po pitanjima procedura postupaka za biznise koje neposredno daju efekte rešavanja zapošljavanja naših građana.

Fari Klaisi:

Trenutno je angažovan na poziciji direktora za Administraciju Opštine Elez Han. Završio je Fakultet obrazovanja. Ranije je služio kao učesnik Bezbednosnih Snaga na Kosovu. Jedan značajan objektiv sa stručnog aspekta je sticanje novih iskustava u vezi sa radom i modele koje služe za podizanje kapaciteta osoblja i administracije.

Tretiranje tema i izvršene studije od strane ALU predstavljaju unapređene modele koje mogu služiti kao dobra praksa za unapređenje pružanja usluga. ALU sa modelima tretira teme u toku i sinhronizovano a kao rezultat nam potpomaže da shvatimo ulogu da imamo naspram građane i izveštaje sa drugim institucijama.

Klais, očekuje da ALU tretira specifične aspekte u kojima se radi o podizanju nivoa usluga a naročito da shvatimo vezu za stvaranje jedne reformisane i efikasne administracije drugim rečima, razmena stručnih iskustava kao i onih akademskih predstavlja jednu veliku pomoć za rad bilo kojeg opštinskog zvaničnika.

Hajriz Bekteshi :

Trenutno obavlja funkciju predsedavajućeg Skupštine Opštine Obilić. Ima završenu Višu Školu, Albanski Jezik i prvi stepen Ekonomskog Fakulteta. Ističe se svojim dugim iskustvom u političkom i javnom životu. Njegove stručne težnje uglavnom se povezuju sa aspektom reformisanja novih političkih modela na nivou lokalnog rukovođenja.

Pitanja kao rukovođenje skupština opština, njihovih odnosa sa izvršnom vlašću i usklađivanje i sastavljanje kao i analiziranje i primena zakona i pravilnika koji proizilaze iz posebnih izazova sa kojima se suočavamo. ALU preko odgovornog tretiranja tema iz raznih oblasti lokalnog rukovođenja, ekspertize koje pruža, kao i pružanju saznanja služe budućnosti uzajamnog komuniciranja, podizanju demokratskog nivoa i osnaživanju institucija.

Od ALU Bekteshi očekuje da se i dalje tretiraju specifične teme u kojima se radi o pružanju usklađenih pravilnika poštujući specifičnosti svake opštine. Posebnu naglašenu pomoć u oblasti lokalnog rukovođenja bilo bi tretiranje aspekata koji se nadovezuju sa učešćem građana u procesima kao i poboljšanje procesa donošenja odluka. Značajan i poseban aspekt je podizanje transparentnosti i računopolaganje kao i odgovornosti u odnosu sa građanima.

Lulzim Canaj :

Trenutno nalazi se na položaj Potpredsednika Opštine Ranilug. Ima završen Pravni Fakultet i magistraturu iz oblasti krivičnog prava. Za redom 6 godina bio je angažovan po raznim departmentima unutar opštinskih institucija obuhvatajući administraciju, javnu službu, geodeziju i katastar. Njegove stručne težnje uglavnom se nadovezuju sa unapređenjem stručne karijere.

Od ALU-a prioriteta su saznanja proizašla iz oblasti administracije, obuhvatajući podizanje kapaciteta, upravljanje stručnih izvora. Ovo je posebno od značaja imajući u vidu da smo prošli preko nove reforme kako sa političkog tako i sa aspekta institucionalne izgradnje. Multietničke opštine, osim razlika u administrativnim dimenzijama, imaju i posebnu odliku sa aspekta profila osoblja i saradnika u pružanju usluga svim građanima.

Za Camaj, u buduće iskustva stečena od ALU služiće u više pravaca, obuhvatajući tu opštinsko rukovodstvo a takođe i sa upravljačkog aspekta. Podizanje opštinskih kapaciteta je od velike važnosti s obzirom da je tu tačka dodira gde se građani suočavaju sa zvaničnicima i sa institucijama gde adresiraju svoja uznemirenja, ostvaruju svoja prava, ili ispunjavaju svoje obaveze. Do sada, lokalne institucije su imale dosta izmena sa sadržajnog aspekta obuhvatajući izbor Skupštine, predsednika. Ostaje da se nadamo da na osnovu iskustava koje smo stekli da ćemo izvršiti bitne izmene koje se neposredno nadovezuju sa efikasnošću.

Mevlud Brava :

Trenutno obavlja položaj šefa za protokol i Asistenta predsednika. Student je na Univerzitetu Iliria, a ranije je služio u Bezbednosnim Snagama Kosova. Očekivanja Brave su podizanje kapaciteta u civilnoj i institucionalnoj službi.

Tretirajući teme u kojima se uglavnom radi o relacijama između skupštine-izvršne vlasti, centralnog i lokalnog nivoa, komuniciranja sa javnošću i građanima, su teme preko kojih ALU je doprineo mnogo u podizanju kapaciteta učesnika treninga. Komuniciranje sa aspekta ponašanja i predstavljanja je od posebnog značaja za Bravu i potpomažu mu u pružanju usluga u sklopu kancelarije predsednika.

Od ALU očekuje da se tretiraju teme o protokolarnom ponašanju s obzirom da na Kosovu u ovom pravcu ima velikih nedostataka. Organiziranje i tretiranje tema smatram da treba da postoji sa protokolarnog aspekta i institucionalnog ponašanja. Ovo zajedno sa reformama administracije imaju naglašenu ulogu u pružanju usluga i ponašanja u odnosu sa javnošću i građanima.

Naim Qerkezi :

Je angažovan u Opštini Obilić pri kancelariji predsednika. Qerkezi je završio studije na Univerzitetu AAB – Riinvest. Ranije je radio u Predsedništvu što mu služilo kao dobro iskustvo u institucionalnom životu. Njegova načelna težnja je da preko osvećivanja i performanse da avansira svoju stručnu karijeru.. Njegova misija je da osnaži nove kapacitete koji će služiti za rad u Opštini.

Qerkezi unutar Opštine Obilić je doprineo jedan novi pristup i dinamiku rada. Qerkezi ističe da je posvećen reformama lokalnog rukovođenja, te da u ovom sklopu očekuje da ALU služi kao putokaz za kristalizaciju njegovih ideja u podizanju kapaciteta položaja gde on služi.

Nova iskustva daju Qerkeziju jedan jasan smisao sa aspekta reformi i osnaživanja opština. Sa aspekta vršenja nadležnosti koje ima Opština treba da je bliža građanima i da njima služi, ALU pruža i elaborira prakse i najbolje modele iz oblasti lokalnog rukovođenja. Modele i aspekti poređenja sa drugim zemljama koje su sada već prošle preko ovog procesa će olakšati uveliko na putu institucionalne izgradnje i podizanja demokracije. ALU pruža jednu upoređujuću platformu različitih modela lokalnog rukovođenja iz drugih zemalja.

Naim Kuqi :

Trenutno obavlja dužnost direktora u Opštini Junik. Ističe se svojim 25-to godišnjem iskustvo u oblasti rukovođenja. Aspekt stručnog podizanja odnosi se na ulogu primene zakona i posvećivanju za podizanje performanse administracije. Dobro rukovođenje treba da je glavni objektiv svake opštine jer to neposredno utiče na osnaživanje kapaciteta za pružanje što kvalitetnijih usluga.

Kući, od ALU je savladao nova saznanja i metode koje se primenjuju kako sa teoretskog aspekta tako i onih u tehničkoj primeni. Upravljanje postojećih resursa i raspodela zadataka na osnovu iskustava i kvalifikacija osoblja pruža sigurne rezultate. Potpuna primena zakonitosti izgrađuje odnose poverenja između institucija i građana. Bitno posvećivanje datim zadacima na ciljevima koje smo težili dok se formaliteti bez posvećivanja tretiranja zadataka degraduju proces i izlažu ga opasnošću u celini.

Od ALU ubuduće očekuje da se nastavi sa tretiranjem tema u srži objašnjavajući jasno kako uzroke tako i posledice koje se dešavaju u toku lokalnog rukovođenja. Imajući u obzir model rukovođenja sa njihovim sistemom prihoda, sredinu gde se razvijaju politike. Način političkog ponašanja i kultura rukovođenja imaju veliku ulogu u zapadnim praksama, dok mi kao zemlja treba da se prilagodimo politikama više političkoj kulturi.

Ramush Mehmeti :

Trenutno je član Skupštine u Opštini Novobrdno. Mehmeti je studirao na Univerzitetu u Prištini, na Poljoprivrednom Fakultetu. Ima dugo institucionalno i rukovodeće iskustvo, radio je u Zemljoradničkoj zadruzi u Prekoc. Takođe bio je angažovan u sklopu OEBS-a za kontrolu dokumentacije. Prethodno je radio kao direktor Odeljenja za poljoprivredu, kao potpredsednik Opštine, a takođe i u Privrednoj banci gde je imao položaj analiste za kredite. Njegove stručne težnje su da zajedno sa njegovim i akademskim iskustvom da savlada i primeni u što boljoj meri forme unapređenog upravljanja. Tokom vremena organizovanja dosadašnjih modula, Mehmeti ističe da je veoma zadovoljan sa informacijama i predavanjima koje je pružila ALU.

Od posebnog interesa je pitanje upravljanje i aspekti koji proizilaze kao rezultat izmena koje su se desile u sistemu lokalnog rukovođenja. Za Mehmetija je veoma značajno da stekne nova saznanja u oblasti rukovođenja a posebno u pružanju na korišćenje javnih imovina sa ciljem omogućavanja lokalnog razvoja u opštini gde on radi. Atraktivne inicijative u regionalnim praksama a i šire su značajne dok u vezi sa ovim Mehmeti predlaže da ALU organizuje što više studijskih poseta i upoznavanja.

Riad Sadiku :

Trenutno je član Skupštine opštine, dok na privatnom nivou pruža pravne usluge u Vitini. Takođe je i predsednik Omladinskog odbora u Opštini Vitina. Završio je studije na nivou magistrature na ustavnim-administrativnim naukama. Upoređivajući aspekt da si blizu mladih i spoznaja njihovih realnih problema, rad na pružanju pravnih usluga kao posebne misije za izgradnju države i vere kao i prava, obrazovanje u oblasti izgradnje u administrativno-ustavnoj oblasti su učinili da Sadiku oseti da je obavezan da potpomaže građanima u političkom životu.

ALU treba da nastavi da služi u pojašnjavanju vizije uvežbanih na način tako da oni služe ciljevima koji poboljšavaju dobrobit građana. Oblasti od posebnog interesa i specifična očekivanja od ALU kod Sadiku se uglavnom nadovezuju sa poljima podizanja kapaciteta u administraciji, u reformi, u pružanju kvalitetnih usluga građana. Relacije između lokalnog i centralnog rukovođenja nivo i usklađivanje kao i saradnja su od posebnog značaja za Sadikua.

Riad ističe da je u potpunosti posvećen misiji koju je odredio sebi te da se saradnja i usklađenje agendi koja pomaže u poboljšanju života građana za njega su veoma značajni. ALU ubuduće očekuje da služi sa aspekta planiranja politika i njihove primene sa što pragmatičnijem pristupu i postizanju objektivna na što efikasniji nači.

Sinan Gacaferri :

Trenutno obavlja položaj predsedavajućeg Skupštine opštine Junik. Ima završenu Više pedagošku školu. Ima dugogodišnje stručno iskustvo. Njegove stručne težnje su unapređenje iskustava u politici i to sa pedagoškog aspekta. Predsedavanje Skupštinom opštine je takođe privilegija i izazov. Politički problemi na Kosovu i nivoi demokratije još uvek su na početnom stadiju. Aspekt komuniciranja i saradnje između političkog spektra karakteriše se naglašenim nedostacima s obzirom da su dnevne politike one koje se najviše tretiraju.

Gacaferri od ALU očekuje da se tretiraju teme o decentralizaciji, osnaživanje opštinskih skupština, prenos dodatnih kompetencija sa centralnog nivoa. Značajan je i proces podizanja dijaloga i debate po skupštinama opština. Formalni aspekt pristupa problematike je učinio da se teme ne tretiraju kako treba. Za Gacaferija podizanje nivoa demokratije debate i posvećivanje treba podvući da osećaj odgovornosti svakoga za probleme i brige građana prelazeći granice političkog aspekta treba preobratiti u praksi.

Očekivanja od ALU za lokalno rukovođenje su razmatranje konkretnih tema i prakse koje će odmah služiti da ih stavimo u funkciji. Način na koji su prošli tranziciju zemlje regiona. Kosovo kao zemlja u tranziciji kako sa ekonomskog aspekta tako i u političkom sistemu. Izgradnja institucionalnih kapaciteta zahteva požrtvovanja i trud dok posvećivanje i visoki ideali su oni koji nas vode napred. Najbolje praske koje dobijamo od ovog programa treniranja za nas su od velikog značaja. Aspekt komuniciranja i posvećivanje osoblja u ALU je za svako poštovanje.

Vllazinin Maloku :

Trenutno je član Skupštine opštine Junik a ujedno radi u Ministarstvo za Transport na položaj rukovodioca sektora za putni saobraćaj, predavač u Privrednoj Komori Kosova, stručnjak je za udese pri Regionalnom sudu u Peći. U toku ratnog perioda Maloku kao i mnogi drugi je osetio za obavezu da se pridruži redovima OVK. U oblasti stručnosti od posebnog značaja su podizanje stručnih aspekata u oblasti saobraćaja, doprinosi u oblasti privrednog razvoja zemlje, u oblasti putnog saobraćaja, i međunarodne odnose u dotičnim oblastima kao jedan od najznačajnijih čvorova za dalji razvoj zemlje.

Za ALU od posebnog interesa su podizanje kapaciteta rukovođenja i administracije lokalnog rukovođenja, i koordinacija sa centralnim nivoom kao dva značajna stuba za život građana i za razvoj zemlje.

Od ALU očekuje da se tretiraju teme o međuopštinskoj saradnji kao pitanja od posebnog značaja sa aspekta podizanja kapaciteta, usklađivanja i koordinaciji rada na zajedničkim problemima. Od značaja je i saradnja pozicija-opozicija o skupštinama opštinama i podizanje nivoa debate, odgovornosti i osnaživanja demokracije kao potreba koja proizilazi ispred regionalnih integracija a i šire.

Besim Halili :

Trenutno radi kao profesor istorije u Gimnaziji „Kuvendi i Lezhes“ u Vitini. Član je Skupštine opštine u Vitini. Završio je Fakultet istorije. Njegovo stručno iskustvo ima dve

dimenzije, prvo kao profesora i pedagoga i drugo kao političkog predstavnika građana u Vitini. On i dalje radi kao profesor istorije i ima drugi politički mandat u Skupštini opštine. Tokom sastavljanja kurikula za obrazovanje od strane MONT-a radio je u svojstvu stručnjaka. Stručno unapređenje je njegova dalja težnja i nadovezuje se sa naučnom a i nastavkom političke karijere.

Besimi procenjuje da će mu stečena saznanja od ALU služiti kao dobar oslonac stručnog uzdizanja i tretiranju političkih tema sa posebnim naglaskom onih o kojima se radi za razvoj lokalnog rukovođenja. Od posebnog značaja za tretiranja tokom budućih sekcija ALU-a su teme u kojima se radi o efikasnosti opštinske izvršne vlasti, kvalitetnih usluga za građane, upravljanje finansijama, sastavljanje investicionih prioriteta. Ove teme imaju ključnu ulogu u razvoju sektora koji neposredno utiče na život građana.

Srdan Todorović

Trenutno je zamenik predsedavajućeg skupštine opštine Novobrdo. Ima dobro iskustvo na ovom zadatku. Njen cilj je pre svega stručno usavršavanje u karijeri.

Od ALS-a prioritet su lekcije naučene iz oblasti administracije, uključujući i povećanje kapaciteta, upravljanje profesionalnim resursima. Ovo je posebno važno za opštinu Novo Brdo, uključujući političku, kao i institucionalnu izgradnju. Multietničke opštine, pored razlike u administrativnoj dimenziji, one takođe imaju i u pogledu profila osoblja i saradnje u pružanju usluga za sve građane.

Iskustva dobijena od ALS će služiti u više pravaca, uključujući opštinsko rukovodstvo takođe i na rukovodećem smislu. Opštinski kapaciteti imaju poseban značaj. Treba se nadati da je na osnovu iskustva koje smo stekli, učinicemo znatne promene, koje su direktno vezane za efikasnost rada u opštini.

Goran Maksimović

Je trenutno angažovan na poziciji direktora uprave u opštini Novobrdo. Važan cilj u profesionalnom aspektu za Maksimović su nova iskustava o načinu rada i obrazaca koji služe za povećanje kapaciteta osoblja i administracije. ALS sa svojim modulima je tretirao teme predmetno i sinhronizovano, što kao rezultat nam je pomoglo da razumemo ulogu koju imamo spram građanima i odnosu koje imamo sa drugim institucijama. Ukratko, razmena stručnih i naučnih iskustava, predstavlja veliku podršku radu svakog opštinskog funkcionera.

Maksimović pozdravlja ASL koja je tretirala posebne aspekte, koja se bavi podizanjem nivoa usluga i, posebno, učenja o stvaranju reformisane i efikasne administracije.

Vanja Trajković

Je direktorica uprave u opštini Ranilug. Njeno polje interesovanja je profesionalno upravljanje administracijom. Od ALS očekuje produbljivanje iskustva o tome koji bi trebalo da bude odnos između centralne i lokalne vlasti, bolje poznavanje reforme u javnoj upravi, kako bi smo mogli imati nepristrasnu državnu službu, profesionalnu i odgovornu.

Njen utisak je da je do sada predavanja i prezentacije od strane profesora i stručnjaka iz zapadnih zemalja bila korisna zbog toga što je bilo više komparativnog stanja lokalne uprave na Kosovu. Teme od posebnog interesa su bilo iskustvo lokalne uprave i efikasnost u zemalje regiona.

Violeta Tomić

Trenutno je opštinski odbornik u opštini Ranilugu. Za vreme organiziranja modula, Tomić kaže da je veoma zadovoljan informacijama i predavanja koje nudi ALS. Od posebnog interesa je pitanje upravljanja i aspekti koji su proizašli kao rezultat promena koje su se dogodile u sistemu lokalne samouprave.

Tomić stekla de su važna nova znanja iz oblasti menadžmenta, a posebno omogućavanje za korišćavanje javne imovine, kako bi se omogućilo lokalni razvoj u opštini u kojoj ona radi. Atraktivne inicijative, te regionalna i šira praksa su važna, i, u vezi sa tim, Tomić predlaže da se organizuje što više kognitivni i studijskih poseta.

Ana Nasković

Trenutno je savetnik u Opštini Ranilug. ALS treba da nastavi da služi u razjašnjavanju vizije polaznika, tako da se ti ciljevi služe da se poboljšava blagostanje građana. Oblasti od posebnog interesovanja i specifična očekivanja za Naskovića od ALS-a, uglavnom se odnose na oblasti administrativnih kapaciteta, reforme i pružanje kvalitetne usluge građanima.

Ana kaže da je potpuno posvećena u misiji koja je dala sebi, i da saradnja i koordinacija u agendi koja pomaže da se poboljša život ljudi su najbitnija za nju, jer građani su veoma važni. ALS, u budućnosti, očekuje da joj služi u pogledu politike planiranja i implementacija sa više pragmatičanih pristupa i postizanja ciljeva u najefikasniji način.

Živko Tomić

Trenutno je odbornik u opštini Ranilug. Njegov interes je u oblasti ekonomskog razvoja, komunikacija kao i druge relevante oblasti od posebnog značaja za dalji razvoj zemlje. Oblast od posebnog interesa od ALS-a je povećanja kapaciteta samouprava i lokalne administracije i koordinacija sa centralnim nivoom, kao dva važna stuba za život građana i razvoj zemlje.

Od ALS-a očekuje da se tretiraju teme o međuopštinskoj saradnji, kao pitanje od posebnog značaja u smislu izgradnje kapaciteta, usklađivanja i koordinaciju rada na problemima koji su zajednički.

ISTORIJA REFORME ZA LOKALNO RUKOVOĐENJE I DECENTRALIZACIJE NA KOSOVU OFORMLJAVANJA I DECENTRALIZACIJA ARANŽIRANJA I MEĐUNARODNE TEŽNJE POMOĆU

Modul/Tema:

- Presentacija programa Akademija za Lokalno Rukovođenje
- Istorija reforme za Lokalno Rukovođenje i Decentralizacije na Kosovu
- Oformljavanje i Decentralizacija Aranžiranja i Međunarodne Težnje pomoću Ahtisarijevog dokumenta
- prezentacija izveštaja (2009-2011) u vezi sa progresom i izazovima decentralizacije u zemlji.

Predavači:

- **Besnik Tahiri**, Izvršni direktor Kosovskog Instituta za Lokalno Rukovođenje
- **Fatmir Haxholli**, Menadžer za programe istraživanja KLG I i predavač u fakultetu u Gnjilane.
- **Lutfi Haziri**, bivši ministar za lokalnu upravu i bivši prvi predsednik Asocijacije opština na Kosovu.
- **Steve Schook**, bivši zamenik šefa UNMIK-a
- **Adrian Zeqiri**, direktor Evropskog Centra za Pitanje Manjina.

Datum: 18 Novembar 2011. godine

Mesto: Hotel Sirius, Priština

Presentacija u debelim linijama programa „Akademija za Lokalnu Upravu“ i agende modula (I), od izvršnog direktora KLG I, Besnik Tahiri

Direktor KLG I-a Besnik Tahiri:

Korikulum će biti ozbiljan, kvalitetan koje će ispuniti očekivanja.

Grupa je dosta raznovrsna u smislu:

1. Iskustva
2. Zadataka (funkcija)
3. imamo jedinjenje između iskustva i funkcija

Elementi programa:

Oснаživanje zakonodavstva i donošenje odluka inventivnih programa.....

dok opštinske skupštine su snažne u odnosu na rad i odgovornosti koje imaju iz mandata koji proizilazi od glasanja. U programu ćemo imati poznate i iskusne predavače iz dotične oblasti sa prestižnih univerziteta, Univerziteta Birmingham, Beča, ICDT-a. Svi ovi predavači su od uticajem i iskustvom, kojima ćemo dati punu podršku, B.C, FES, Norveška Ambasada,

Programi ima za cilj da preko toga naučimo iz iskustva a takođe neposredno investiramo na lokalne potencijalne vođe. Primer: Dok govorimo i fiskalnoj decentralizaciji, a dok opštine nemaju sredstava i to otežava posao po opštinama, s toga ovde ćemo zajednički govoriti i problemima i metodama za efektivno lokalno rukovođenje. Takođe, u toku akademije osim širokih tema bavićemo se i određenim

specifičnostima kao što su javno predstavljanje, modeli za pisanje zvaničnih pisama itd

Istorija Lokalnog Rukovođenja i Decentralizacija na Kosovu – Mogućnosti i Izazovi, Bivši ministar MALS, g.Lutfi Haziri:

Bivši ministar MALS, g.Lutfi Haziri:

Opštine Kosova, pominjući novu istoriju, započeli su rad posle nacionalne borbe od privremene vlade koja proizilazi iz sporazuma u Rambujeu, odavde je započelo prvo institucionalno organizovanje u zemlji, istovremeno Mališevo i Dečane osnovane su kao opštine a zatim usvojene putem Pravilnika UNMIK-a. Prvim lokalnim izborima osnovani su i imenovane zvanične institucije započevši na taj način i tranzicija. Institucionalna reforma na Kosovu dobija dve projekcije (dva stepena), dok ostale su pomoćna tela jer ne podležu izbornom procesu. Godine 2004. započela je druga reforma koja je zatim praćena decentralizacijom koja je započela "poznatim sporazumom Hakerup-Čović", takođe model koji je upotrebljavan do tada u Norveškoj (Skandinaviji) je došao kao potreba za izmenu, kao model u odnosu na administraciju je bio dobar s obzirom da je promovisao profesionalizam i meritokraciju ali desilo se suprotno upadom politike u regrutaciji osoblja. Dobar primer možemo uzeti Opštinu Štimlje koja nijedanput nije upala u administraciju bez obzira na stranku koja je vladala. Da bi osnažili ulogu opština zajedno sa nekim predsednicima opština 2001. godine osnovali smo Asocijaciju Opština Kosova (AOK), kao potreba da bi se stajalo naspram Vlade i UNMIK-a (kao vlade u senci) uz sveukupno partijsko učešće. Problemi koji su uvek pratili opštine bile su sa sledećeg aspekta:

1. Finansijskog aspekta
2. Predstavničkog aspekta
3. Aspekta donošenja odluka

Potreba organizovanja opština bila je sa aspekta izdvajanja između opština:

1. Urbanizovana opština
2. Ruralna opština

Vršeći dekoncentraciju a zatim i decentralizaciju u podizanju kapaciteta 2004. godine osnovano je MALS kao odnos potreba za izgradnju konsenzusa za reformu lokalne vlasti. Ovo Ministarstvo je osnovano na dva načela :

1. Da bude manja i pripremljena
2. Da ima u vidu da će završiti sa momentom kada se zatvori proces.

Prvi dokumenat bio je sa aspekta urbanizovanog i ruralnog uređenja dok je jedan deo osoblja prenet iz drugih ministarstva. Premijer Haradinaj je bio pobornik prenošenja nadležnosti po francuskom modelu. Godine 2005. proizašao je predlog za pet (5) pilot opštine gde su dve od njih odbijene. Dok se kao primer uspeha pilot jedinica pokazala Mamuša, ova Opština je transformisana iz jedne poljoprivredne u opštinu u razvoju. Razgovori u Beču su zatvorili proces osnivanja opština i to ne kao zahtev institucija već kao međunarodna platforma. Srbi su u ovim razgovorima bili predstavljeni kao delegacija iz Beograda i došli sa zahtevom za osnivanje 24 opština srpske pripadnosti dok je za osnivanjem 5 opština uslov bio broj od 5.000 stanovnika. Sve ovo će biti

ponovo razmotreno u 2013. godini u odnosu na tok procesa decentralizacije po opštinama i potrebama za ponovno razmatranje u odnosu na bezbednost u vezi sa ulogom EULEX-a o tome koliko ispunjava svoje obaveze.

- **Izazovi koje proizilaze iz MALS-a:**
 1. **Delegiranje za vršenje nadzora opština**
 2. **Sa aspekta finansijske raspodele**
 3. **Ponovno funkcionalno razmatranje**

Ministar Petković se pokazao kao saradnik u odnosu na opštine a naročito u menadžiranju finansija. Ukoliko reforma traje duže biće još većeg pritiska za prenos nadležnosti. Molim vas za primenu zakona, predsednik opštine je neposredno izabran ali nije iznad skupština opština, ovo je uređeno zakonom, ali u velikoj meri dešava se suprotno. Skandinavski sistem ali i nemačko-francuski sistem su se pokazali kao neuspešni te se ukazuje potreba za izmenama. Na kraju primenite nadležnosti u suprotnom bićete izloženi opasnosti da ih izgubite.

Direktor KLG I Besnik Tahiri:

Tokom poseta opštinama uvideo sam poboljšanje u konsolidiranju demokratije, tri pitanja su od posebne važnosti:

1. Da li se primenjuju nadležnosti?
2. Da li smo na usluzi građana?
3. Kako menadžiramo finansije?

Oblikovanje i centralizacije – aranžmani i međunarodni ciljevi preko Ahtisarijevog dokumenta

Podnošenje izveštaja (2009-2011) godine u vezi progressa i izazova decentralizacije u zemlji.

Zaključak

Direktor KLG I Besnik Tahiri: Prezentiranje i ispitivanje KLG I, „Jasno na papiru – slabo na terenu“ i „Decentralizacija ima veliku težinu da bi se prenela“. U njima se pojavljuju jasno nedostaci i potrebe opština kao u slučaju Elez Hana gde je čuvar opštine bio obavezan da čuva i Centar za socijalni rad s obzirom MRSZ u toku prenošenja obustavila isplatu u mnogim segmentima. Novo Brdo prenos odgovornosti i zaštita šuma dok dozvolu za korišćenje izdaju centralne vlasti.

ODNOSI IZMEDJU POLITICKIH IMENOVANIH (PREDSEDNIKA) I CIVILNIH SLUZBENIKA (LOKALNE UPRAVE)

Modul/Tema:

- Odnosi izmedju politickih imenovanih (Predsednika) i civilnih sluzbenika (lokalne uprave).
- Akademske koncepti u vezi odnosa izmedju politickog nivoa i civilnih sluzbenika. Slucaj Velike Britanije
- Proces Reforme drzavne uprave u zemlji

Predavac:

- **Prof. Dr. Ita O'Donovan**, predavac na Univerzitetu u Birmingemu i ujedno ekspert Evropske Komisije.
- **Agron Maxhuni**, Direktor Sektora za pravne poslove pri Ministarstvu za Lokalnu Samoupravu
- **Besnik Tahiri**, Izvrсни direktor Kosovskog Instituta za Lokalnu Upravu

Datum: 8 Decembar 2011 god.

Mesto: Hotel Sirius, Pristina

Cilj ovog modula je da razvija odnose izmedju politickih imenovanih (Predsednika) i drzavnih sluzbenika (Lokalne Uprave). Za tu svrhu je KILU tretirao britanski primer pozivajuci Prof. Dr. Ita O'Donovan, predavac na Univerzitetu u Birmingemu i ujedno ekspert Evropske Komisije.

U ovom modulu je tretirano i razgovali razne primere i sa Kosova, i u tom kontekstu svoje prezentacije predstavio Agron Maxhuni, Direktor Sektora za pravne poslove u Ministarstvu za Lokalnu Samoupravu i Besnik Tahiri, Izvršni direktor Kosovskog Instituta za Lokalnu Upravu.

Gdj. O'Donovan pocela je elaboracijom teme pruzujuci primere iz svoje zemlje i iz licnog iskustva. Ona je ukazala da filloi shtjellimin e temës duke ofruar shembujt nga vendi i saj dhe nga përvoja personale. Ona je pokazala da zvanicnici lokalne uprave u Engleskoj spremni su da rade sa svim strankama bilo da su to liberalci ili konzervativci. Opstinskom budzetu posvetila je poseban naglasak govoreci da budzetska sredstva objasnjavju o kakvoj opstini se radi, ali uprkos nedovoljnog budzeta, opstine moraju da se prilagode zahtevima gradjana.

Objasnjavajuci razliku izmedju politickog sastava i civilnog osoblja, predavacica je naglasila da konceptat gradjanina je veoma vazan u Velikoj Britaniji jer svi gradjani placaju porez samo na dohodke 22% i ostalo 15 % sto u celini dostize blizu 40%, i medije su veoma mocni i ove dve komponente zajedno cine konstantan pritisak za kvalitetnim uslugama i politika. Na sastancima Skupstine Opstine uvek postoji veliki broj gradjana koji prate sastanke a to donosi aktivno gradjanstvo u politici. Pitanja na koje gradjani u Engleskoj su uglavnom zainteresovani:

- Kvalitet Vode
- Zastita Sredine
- Zastita Omladine
- Zdravstvo, Shkolla itd.

Vlada je u Velikoj Britaniji dala veliku samostalnost opstinama. Pre svega njihove ustave (statute) su ih same prepisale sa ekipom strucnjaka a potom prilagodjene i dizajnirane na opstinskom nivou. Opstinski profil ne dominiraju muskarci, nego postoji ravnoteza u zastupljenost polova. Predsednik, kao na Kosovu dodeljuje portfelj direktorima. Skuptina drzi na odgovornost vladu i tako postoji ravnoteza, svima je jasno da su pod nadzorom.

Rukovodstvo zajednice, predsednici su vazni ali trebaju stalno biti na odnsosu sa interesima gradjana, objasnila izmedju ostalog Gdj.O’Odonovan. Ona je rekla da dekoncentracija je neophodnost zbog postizanje ciljeva, samo tako ce zastupiti; rukovodstvo zajednice podrazumeva podelu vlasti. U slucajevima gde je potrebno (50 + 1) a to ce cesto dogadja da nema dovoljno glasova onda imamo rasprave koje traju. Strucnjaci i civilni sluzbenici imaju vaznu ulogu u ovom procesu. Kao u slucaju budzeta finansijski zvanicnici (director finansije) i trezora. Gdj.O’Odonovan uzela je primer, jedan minister (Lion Fox) koji je marginalizovao civilne sluzbenike jer je on naucen na upravljanju privatnog biznisa, i pomislio da on zna bolje od strucnjake, medjutim on je rukovodio samo 3 dana; bio je posvecen politicar ali se nije prilagodio uredbima. Prema njeni recima, snaga lezi na obe strane, drzavnih sluzbenika i politicara. Ali Gdj.O’Odonovan je naglasila cak iu Velikoj Britaniji sistem nije savrsen. Gospodja O’Odonovan ukazala da to sto se u pocetku Uprave dogadja je da svi rade marljivo a to pokazuje da oni jasno razumeju politicki pravac. Ali je naglasila da politika treba biti primenjena u svim slucajevima u skladu sa zakonom. Stalno postoji potreba razmene iskustva izmedju politicarima i zvanicnicima. U opstinama gde nema poverenje, ne moze biti nikakvog razvoja, zakljucila je. S druge strane, u vezi procesa reforme u drzavnoj administraciji na Kosovu,

Z. Agron Maxhuni, Direktor Sektora za Pravne Poslove u Ministarstvu za Lokalnu Samoupravu Predstavio je tok lokalne samouprave, pocevsi od Administracije UNMIK-a, Uredbe o Lokalnoj Samoupravi, od duke filluar me administratën e UNMIK-ut, rregulloren për vetëqeverisjen lokale, prepreke i dodatne propise. Prema njemu, u 2005 god. Opstine dosli su do faze kada je moralo da se pocne od pocetka, zbog politickih promena koje proisticu iz plana predsednika Ahtisarija, per shkak te ndryshimeve politike te derivuara nga plani i presidentit Ahtisari, plan koji je uveo u ustav nacele lokalne samouprave:

- Ustav Kosova
- Evropska Povelja
- Ostali zakoni

Prema Gd. Maxhuni, novo zakonodavstvo formiralo je dva opstinska tela: Predsednika opstine i Skuptinu Opstine. Uloga Skupstina od 2000-2009 god. je u stalnom padu i u ovom slucaju je direktno uticao izborni sistem. To je stvorilo delegate koji su kontrolisani od grane. Supsidijarnost je jako povezan principom decentralizacije. Vecina Opstine na Kosovu vrse ista ovlasčenja.

Odnos izmedju Predsednika i Skupstine treba biti saradljivajuci. Sektorijalni komiteti trebaju primiti strucnjake radi ojacivanje politika. Gd. Maxhuni naglasio da prilikom izrade zakona za lokalnu samoupravu izrazio misljenje da Direktori Odeljenja treba da budu civilni sluzbenici, medjutim se suprotno dogodilo gde sada imamo ljude koji

provode većinu svog vremena u političkim obavezama, posebno u vreme kampanje opštine ostaju prazna. Prema njemu, sistem kod nas ima izazove i ne postoji koordinacija između Opštinske Skupštine i Predsednicima. Dobro je što Rukovodilac osoblja ima direktne veze sa predsednikom opštine, ali u ovom slučaju uprava opštine nema ulogu iz 2008 god.

Osnovni principi lokalne Samouprave :

- Princip zakonitosti
- Efikasnost
- Efektivnost

Prilikom diskusija navedeno je da izveštaj o napretku Evropske Komisije pokazuje da:

- Opštinske Skupštine i Predsednik imaju ad-hoc odnose
- Nedostatak uskladjivanja između lokalnih i centralnih politika

Zakonodavstvo o civilnoj službi zasnovan je prema Nemackom sistemu samouprave. Postoji karijerne i ne-karijerne Civilne Službenike. U slučaju političkog izbora obustavlja se civilni mandat zamenjuje se ne-karijernim zvaničnikom. Jedan civilni službenik karijere ostvaruje ovo posle procene od dve godine. U saradnji sa donatorima određeni su ograničenja osoblja a zasnovani na sledećim kriterijumima:

- Osnovni kriterijumi
- Dopunski kriterijumi
- Kriterijumi na odnosu učenika
- Sada i socijalna pitanja

Sukob interesa dolazi u ovim slučajevima:

- Između civilnih službenika i političke zastupljenosti
- U opštinskim skupstinama

Medju-opštinska saradnja utičuje na pružanju usluga i ujedinjenja resursa

Nedostaci Lokalne vlasti:

- Politička volja Vullneti Politik
- Nedostatak dugorocnog strateskog planiranja
- Zakonsko ne-uskladjivanje
- Zakon o javnim preduzecima
- Vise održiva saradnja javnih preduzeca sa opštinama

Gd.Besnik Tahiri u svom govoru naglasio, što se tiče lokalne samouprave, Kosovo je u redu na papiru ali kad udjemo u praksi onda nailazu mnoge probleme. Predsedniku opštine dali smo podvrgavajuću snagu, opštinske skupštine ne mogu ga kontrolisati ili nadgledati, ima nedostatka kancelarije za predsedavajućeg skupštine opštine, za parlamentarne grupe. Opozicija se gusi jer sve interesi građana vrti se oko predsednika i izvršne vlasti. Prema Gd.Tahiri, sistem je u opadanju; predsednik ima političku moc ali ne i praktičnu. Nijedna opština ne uspeva da upravlja prenetim ovlašćenjima. Nivo reforme lokalne vlasti ima potrebu da odredi zahtev a zahtev ponudu, međjutim imamo imponovani sistem zbog političkog razloga.

G. Tahiri između ostalog naglasio da sistem na lokalnoj vlasti će pasti ako mi ne izvršimo potrebne reforme. Prema njemu, zakon o civilnim službenicima ne odnosi se na meritokratiju. Pregled lokalne samouprave je veoma presudan, prema G.Tahiri.

ODNOSI IZMEDJU CENTRALNOG NIVOVA (VLADE) I LOKALNOG NIVOVA(OPSTINE)

Modul/Tema:

Pravni okvir i institucije koje regulisu oblast centralne i lokalne vlasti

- Odnosi medju institucijama centralnog i lokalnog nivoa. Sadasnjo funkcionisanje sistema komuniciranja izmedju centralnog i lokalnog nivoa: Opstinski akti: Predstavljanje Izvestaja OEBS-a u vezi ove teme
- Reforma Javne Uprave na centralnom nivou – uticaj na odnosima izmedju vlade i opstine
- Planovi Akademije za Lokalnu Samoupravu za 2012 god.

Predavaci:

- **Besnik Osmani**, Stalni sekretar Ministarstva za Lokalnu Samoupravu
- **Gdj.Nensi Jashariaj**, Pravni savetnik pri Misije OEBS-a
- **Bardha Hamza**, Direktor za Reformu Javne Uprave
- **Besnik Tahiri**, Direktor KLGII-a
-

Datum: 19 januar, 2012

Mesto: Centar Konferencije Sirius

Opis modula: Namena ovog modula je da dokaze odnose kroz centralnog nivoa (vlade) i lokalnog nivoa (opstine). S toga KGLI je pozvao g.Besnik Osmani, Stalnog sekretara Ministarstva Lokalne Samouprave ujedno i jedan od osnivaca ovog misnistarstva da izvrši prezentaciju u vezi sa temom. U ovom modulu tretirana je takogje tema lokalne samouprave i prezentacija izvestaja OEBS-a od tsrane gdj.Nensi Jashariaj, Pravni savetnik pri Misije OEBS-a. Takodje je razgovarano u vezi reforme Uprave, finansijski odnosi predstavljeni od gdj.Bardha Hamza, Direktor za Reformu u Javnoj Upravi. g.Besnik Osmani, stalni sekretar Ministarstva Lokalne Samouprave, istakao da je završen strateski plan za 2012 god., i izrazio da ce ova godina biti vazna kao i 2005 god., jer upravu tu je pocela decentralizacija, dok ce ove godine biti razmotren proces a posebno tri zakonska pitanja:

1. Zakoni o javnim preduzecima
2. Zakon o izgradnji
3. Ovlascenja (njihovo razjasnjavanje)

Što se tiče pitanja osnivanja opštine Mitrovica, rekao je da su zadnje konsultacije za šestomesečni period u toku. G. Osmani je pričao i o shvatanju lokalne i centralne samouprave u vezi izveštaja koji se tiču finansija, i dodao je da su izradili i plan koji je izdat kao izveštaj o napretku. Na osnovu njegovih reči, od 2008 godine zabeležen je napredak što se tiče odnosa vlada – opštine, ali na osnovu stranih izveštaja mnogo toga nije učinjeno. Ovde se javljaju tri glavna problema: prvi problem se tiče izveštavanja; postoje gradonačelnici koji podnose izveštaje, a postoje i oni koji bojkotuju iste. Priroda teških odluka u vezi zemljišta i imovine ostake kao jedan od glavnih problema. Drugi problem je javno-privatno partnerstvo. Treći problem je

početni problem a radi se o dugovima. Što se tiče administrativnog pitanja, zabeležen je napredak a ubrzo se očekuje i online pristup.

G. Osmani je rekao da je budžet utrošen ali istovremeno je postignut i uspeh po ovom pitanju, a problem koji se ovde pojavljuje je korišćenje ovih sistema i nedostatak stručnjaka. Napredak u ovim poljima je znatno velik. Na kraju je objasnio da su isti dobili upozorenje da je MALS zabeležio napredak u odnosima vlada – opština, međutim nijedna opština nije upućena sudu.

On je takođe istakao da se sudu šalju slučajevi kršenja zakonitosti. Ovo se dešava na osnovu izveštaja za opštine, za slučajeve zakonitosti, izveštaja o učinku. Najveći problem je kada se radi o deljenju pomešanih nadležnosti. U izveštaju o štetama nesreća, trenutno od vetra, pojavljaju se trendovi prebačaja krivice na druge, npr. u slučajevima škola, ministarstvo obrazovanja kaže da su škole nezavisne. Zato se ne zna gde počinje i gde se završava linija kontrole i saradnje između vlade i opština. USAID je prebacio odgovornost za trošenje sredstava koji se nama dodeljuju.

Sa druge strane, Gđa. Nensi Jašaraj je predstavila izveštaj OEBS-a u vezi odnosa između institucija na centralnom i lokalnom nivou. Ona je istakla da se ovaj izveštaj tiče razmatranja izveštaja između opština i centralnog nivoa kao i saradnje i funkcionisanja skupština opština. Jedan od načina koji je potrebno sprovesti jeste administrativno nadgledanje. Ona je isto tako dodala da procene koje vrši MALS je više tipa mišljenja.

Gđa. Jašaraj je rekla da je ovaj izveštaj sačinjen nadgledanjem 34 opština, sprovođenjem intervjua sa opštinskim strukturama i MALS-om. Glavni nalazi su sledeći: stalni napor oba nivoa i u fazi pred usvajanja i u fazi usvajanja. Na osnovu člana 83, zahtev se podnosi za jedan akt i proveru istog da li je u skladu sa zakonom, u 2009 godini ova mogućnost se nije koristila, međutim danas se više praktikuje. Na osnovu ovog izveštaja, došlo je do stvaranja mehanizma koji utiču na komunikaciju (među-ministarstva komunikacija, opštinski službenici odgovorni za kontakt), a u većini slučajeva radi se o direktoru administracije. Međutim, ona je isto tako naglasila da predstavnici centralnog nivoa trebaju biti prisutni na sastancima opštinskih skupština. Pravni službenici su nedovoljno uključeni a to se smatra kao nedostatak. 2009 godine, pravni službenici su bili raspodeljeni a to je rezultiralo kao način za otvaranje posebnih kancelarija. Sve dok postoje opštinski izveštaji o tome da se dokumenti šalju ministarstvu, lista službenika koji su odgovorni i koji su zaduženi je šira i harmonizovanija. Ona je takođe rekla da uloga opštinskih službenika u procesu administrativnog razmatranja još nije definisana. Nedostatak sudske prakse u vezi sa spornim opštinskim aktima. Na osnovu izvršene analize i u posebnim slučajevima, sud treba rešiti iste. Na kraju je gđa. Jašaraj dodala i nekoliko preporuka koje se tiču nastavka prethodnih konsultacija i informacija za centralni nivo sa opštinskim aktivnostima u zakonodavnim pitanjima. Ona je dodala da je praktično da se klauzula treba proceniti u tišini, a sudski slučajevi se trebaju izazvati, kao i što je potrebno poboljšati nivo među-ministarskog učinka u zavisnosti od oblasti delovanja akata.

U vezi sa reformama u javnoj administraciji na centralnom nivou kao i odnosa između vlade i opština, prezentaciju je održala gđa. Bardha Rrustemi. Ona je odrazila ili predstavila 2-3 staze i počela je sa onim što mi zovemo parlamentom, ljudi izabrani

od strane svih građana u mestu. Gđa. Rrustemi je rekla da je kontrola centralnog nivoa i raspodela neophodna. Takođe je navela da kada se radi o platama i dnevnica koje se nadgledaju od strane MMF-a, dužni su da izvrše iste a da su shvatanja javnih politika uglavnom razvrstane u zakonima i strategijama.

G. Besnik Tahiri je u svom govoru rekao da kada je reč o civilnoj službi radimo sa velikim opsegom zakona i strateških dokumenata, kada govorimo o reformi koje utiču na radna mesta. Po njemu, kada govorimo o administraciji, govorimo o ljudima, ne govorimo jednostavno samo o zakonima. Ne bi bilo suvišno da kažemo da smo mi izgradili administraciju od samog početka a civilna služba postaje jedinstvena, zaključio je on

ODNOSI IZMEĐU PARLAMENTA I OPŠTINA; DECENTRALIZACIJA – NOVI KONCEPT PRUŽANJA USLUGA

Modul/Tema:

- Odnosi između parlamenta i opština
- Decentralizacija kao novi koncept pružanja usluga
- Odnosi između parlamenta i opština u Republici Makedonije

Predavači:

G. Josip Juratovic, član parlamenta Nemačkog Bundestaga

G. Riza Halimi, član parlamenta Srbije i bivši gradonačelnik opštine

G. Rizvan Sylejmani, bivši ministar lokalne samouprave i član parlamenta u skupštini Makedonije

G. Besnik Tahiri, direktor KILU-a

Datum: 23 februar, 2012

Mesto: Hotel Sirius, Priština

Glavni cilj ovog modula jeste da se ukaže na odnose između parlamenta i opština. Iz ovog razloga, Kosovski institut za lokalnu upravu je pozvao G. Josipa Juratovića, člana parlamenta Nemačkog Bundestaga, da predstavi svoja iskustva Nemačke vladavine sa lokalnog i centralnog aspekta.

Tokom ovog modula, raspravljano je i o modulima vladavine iz Srbije, Kosova i Republike Makedonije, gde smo pozvali ličnosti sa velikim iskustvom u vladavini, kao što su g. Riza Halimi, član parlamenta Srbije i bivši gradonačelnik opštine, kao i g. Rizvana Sylejmanija, ministar lokalne uprave pri skupštini u Makedoniji.

G. Josip Juratović, član parlamenta Nemačkog Bundestaga, počeo je sa svojom prezentacijom davajući primere iz svog mesta kao i predstavljajući svoja lična iskustva. On je naglasio da je u Nemačkoj prvi problem to što je lokalni nivo u direktnom odnosu sa građanima, ali oni nemaju sredstva, a u Nemačkoj postoji nekoliko nivoa vladavine i svaka od njih priprema, izdaje zakone i raspodeljuje budžet. On je isto tako objasnio da su finansijska sredstva i način trošenja istih glavni problemi u mestu. Takođe je napomenuo da su natalitet i poboljšanje porodičnog stanja ključni problemi u Nemačkoj.

Po njemu, glavni cilj jeste pružanje boljih usluga i ono što je najvažnije jeste kako treba raditi na lokalnom nivou. U Nemačkoj skupštini, kako je on rekao, svako je angažovan u određenim poljima ali je najbolje videti vladu i usluge koje se pružaju. Sa druge strane, u vezi regionalnih iskustva za lokalnu vladavinu i što se tiče aspekta saradnje u skupštini, prezentaciju je održao g. Riza Halimi, član parlamenta Srbije i bivši gradonačelnik opštine.

G. Halimi je objasnio da u Srbiji postoje problemi između skupština i gradonačelnika zbog blokada, i u njihovim slučajevima građanin nema nikakvu ulogu u organima donošenja odluke. On je rekao da su u Srbiji do sada imali sistem gradova dok je

kasnije počelo regulisanje opština u sklopu grada. U slučaju da se zatraži regionalizacija vlasti, u Srbiji se to vidi kao separatizam a posebno u Vojvodini, pa kao model uzimaju model Kosova. Postoji spremnost da se prenesu neke nadležnosti, ali ne i da se priznaju kulturne i etničke specifikacije, objasnio je on. Dalje je rekao da se lokalne vlade u Srbiji ne finansiraju i dodao je da u Vojvodini, tu gde postoje finansije, data uloga vladavine, ali glavni izazov za Vojvodinu ostaje strah od odvajanja. Kao poseban naglasak pomenuo je primer Kosova i rekao da sve dok postoji glomazan sistem u Srbiji neće biti usluga za građane.

Što se tiče iskustava, kretanja i aktivnosti u Republici Makedonije, pozvan je

G. Rizvan Sylejmani, bivši ministar lokalne vladavine i član parlamenta u skupštini Makedonije. On je rekao da je proces decentralizacije u Makedoniji imao političkih problema i predstavljen je kao politizovan, štaviše, to je bio komplikovan proces povezan sa kulturnim i etničkim emocijama. Takođe je rekao da centralna i lokalna vlada u Makedoniji nemaju zajedničkih interesa.

Po njemu, nivo decentralizacije se ne meri nadležnostima nego onim koliko su sredstva prenesena i kako su raspodeljena. Takođe je pomenuo još jedan slučaj gde se Albanske opštine žale za diskriminaciju od strane centralne vladavine ali ovo se dešava i kao posledica nedostatka saradnje i volje, zaključio je on.

G. Besnik Tahiri je u svom govoru pomenuo nekoliko aspekta, kao:

- Male opštine ne mogu stvoriti svoje prihode što i podrazumeva da opštine zavise od centralnih nivoa.
- Pozitivna diskriminacija opština koju poseduje stranka centralne valade i suprotna dešavanja u ostalim opštinama.
- Odnosi između predsednika i skupštine u odnosu demokracije su dobri ali u našem slučaju može doneti probleme.

Dalje je objasnio da Kosovo ima dva nivoa centralne i lokalne vlade. Podela Kosova po regionima je teška zato što će se na ovaj način pretvoriti u krajine osim onog stranačkog koji već postoji. Takođe je naglasio da je jedan od važnijih elemenata to što u većim gradovima postoji shvatanje razvoja, pa onda to što se dešava sa manjim opštinama je centralizovana vladavina gde je donošenje odluka građana predračun.

OSNOVE U ODNOSIMA SA JAVNOŠĆU I KOMUNIKACIJA

Modul/Teme:

- Transparentnost i komunikacija
- Osnove u odnosima sa javnošću i komunikacija

Predavači:

G. Besnik Tahiri, izvršni direktor KILU-a

G. Donat Syla, glavni urednik RTK-a

Z. Bekim Salihu, novinar koji prati događaje u opštini Priština, Koha Ditore

Datum: Februar 24, 2012

Mesto: Sirius centar za konferencije

U nastavku trećeg modula raspravljano je o važnim pitanjima u vezi odnosa sa javnošću i transparentnosti u komunikaciji lokalne vlade. Iz ovog razloga, KLGAI je pozvao G. Donat Syl, glavni urednik javne televizije RTK-a kao i G. Besnika Salihu, novinara u novini “Koha Ditore” kako bi održali prezentaciju u vezi ovih pitanja.

G. Donat Syl je u svom govoru rekao da komunikacija pomaže povećanju učinka i da medijski život nije dovoljno razvijen, a još manje na lokalnom nivou. Takođe je rekao da tokom njegovog iskustva nikad se nije desilo da je ijedna od opština tražila da se obradi neka određena tema. Pozivajući se na nesreću koja se desila u Restelici, rekao je da su oni tokom svog veremena komunicirali sa građanima, ali je komunikacija sa opštinom bila teška. Dodao je da politički život unutar opština veoma interesantan ali da se kod nas veoma malo emituje. Nedostatak komunikacije ovih opština jeste razlog njihovih mana. Postoji i nedostatak informacija iz kancelarija za odnose sa javnošću i samo jedna od opština šalje informacije o aktivnostima. Za razliku, centralni nivoi su mnogo više komunikativniji. Po njemu, često se dešava da kancelarije za informaciju ne pripremaju vesti na kreativan način. A sve ono jeste pitanje izgradnje komunikacije sa medijima.

G. Syl je rekao da RTK ima dopisnike u 3 opštine i ovi dopisnici donose informacije. Dodao je da su za njihov interes važni realni problemi a ne redovni sastanci protokola. Takođe je rekao da u toku jednog dana primaju čak i do 1000 e-maila ali svaka informacija nije važna za javnost. Rekao je da nije moguće da se prate sve opštine i interesantni događaji za emitovanje, pošto su oni samo jedan kanal i postoji nedostatak ljudskih kapaciteta.

G. Syl je izrazio spremnost da održi ostale sastanke kako bi razgovarao o oblasti saradnje i komunikacije sa opštinama.

G. Bekim Salihu, novinar koji prati događaje u opštini Priština a dolazi iz “Koha Ditore”, u svojoj prezentaciji je rekao da se veoma često dešava da novinari nisu profesionalci. Po njegovim rečima, slučaj opštine Priština u komunikaciji sa medijima jeste za svaku kritiku. “Čerčil je rekao da se mediji i žene ne smeju iritirati”. Aspekt komunikacije između službenika i novinara jeste učitano. Po njemu, medije uopšte interesuju vesti koje su od interesa za građane. Pojavljivanje vesti treba biti osnovano

na stručnjacima a ne na građanima, dodao je on. Mediji, osim što igraju informativnu ulogu, mogu imati i savetodavnu ulogu. Bilo je slučajeva kada su mediji produžili i otkazivanje tendera. Najveći deo informacija koji dostižu u naču novinu iz opština, jesu protokolarne informacije. Može se reći da u većini slučajeva novinar orijentiše pitanje. Takođe je rekao da je pronalaženje ubedljivog jezika kada se komunicira sa medijima, veoma važno, kako bi postigli da ubedimo određenu stranku da podele informacije koje mi želimo imati. Takođe je dodao, da smo mi političko društvo i da se postepeno usresređujemo na lokalna pitanja koja su od važnosti.

G. Salihu je rekao da su loše vesti dobre vesti za medije. Mediji su pratili dešavanja u velikim opštinama. Opštinski sastanci su krajnje teme zato što iste dolaze iz izvršne vlasti. Često se dešava da su mediji netačni u informacijama. Takođe postoji i implikacija prijateljstva i to finansiranog.

G. Besnik Tahiri je u svom govoru naglasio da u javnom životu rad bez javne prezentacije nije značajan. USA su šampioni u odnosu sa javnošću, zato što su marketing pretvorili u nauku. U vreme kada su odredili principe dobre vladavine 90-ih godina, osim potrebe za komunikacijom, tadašnji osnovni princip je bilo polaganje računa i transparentnost. U strukturi jednog medija, novinar je od velike važnosti. Po njemu, izgradnja odnosa treba biti osnovana na dve staze: na formalnoj i neformalnoj. Imamo 36 opština gde je konkurencija na 3 minuta. G. Tahiri je na kraju predstavio i nekoliko akademskih faza koje odražavaju osnovu komunikacije.

IZAZOVI I PERSPEKTIVE SISTEMA LOKALNE VLADAVINE I DECENTRALIZACIJE NA KOSOVU – OPŠTINSKA PERSPEKTIVA (KONSULTACIJE I OBJAŠNJENJA SA ŠEST GRADONAČELNIKA);

TEME:

- Izazovi i perspektive sistema lokalne vladavine i decentralizacije na Kosovu – opštinska perspektiva (konsultacije i objašnjenja sa šest gradonačelnika);
- Reforme u lokalnoj vladi, izazovi i napredak;
- Perspektiva FES-a na Kosovu u vezi decentralizacije i lokalna demokratija na Kosovu

Predavači:

- G. Besnik Tahiri, direktor KILU-a

Kratke prezentacije gradonačelnika:

- **G.Besim Halimi**, Viti/Vitina
- **G.Gradimir Mikic**, gradonačelnik opštine Ranilug
- **G.Bajrush Ymeri**, gradonačelnik opštine Novo Brdo
- **G.Mehmet Krasniqi**, gradonačelnik opštine Obilić
- **G.Rufki Suma**, gradonačelnik opštine Đeneral Janković
- **G.Vllaznim Maloku**, Junik
- **Gđa. Beate Martin**, direktor FES zemalja
- **Lupins**, FES
- **Arjeta Emra**, British Council

Datum: 5 MART, 2012

Mesto: SIRIUS HOTEL, PRIŠTINA

Glavni cilj ove aktivnosti jeste konsultacija i razjašnjenje sa šest gradonačelnika u vezi izazova i perspektiva sistema lokalne vladavine. Takođe je diskutovano i u vezi sa reformama koje se trebaju preduzeti u lokalnoj vladavini kao i o perspektivi FES-a na Kosovu o lokalnoj decentralizaciji na Kosovu.

G. Besnik Tahiri je u svom govoru rekao da ovaj sastanak služi kao konsultacija gde će se raspravljati o 3 teme: reforma lokalne vladavine, izazovi i postignuti napredak na osnovu urađenih istraživanja, kao i o procesu procene.

Takođe je dodao da je ovaj razgovor važan kako bi se došlo do ideje o procesu decentralizacije. G. Tahiri je dodao da su tri opštine direktno uključene u proces decentralizacije, dve opštine sa specifikacijama u odnosu sa ostalim opštinama, uključujući Obilić i Junik.

G. Tahiri je rekao da su do sada imali dinamičan proces usvajanja zakona koji proizilaze iz Ahtisarijevog plana. Objavljivanje 2010 je nazvao kao “Jasno na papiru, mutno u praksi”.

U vezi sa izazovima i perspektivama sistema lokalne vladavine kao i decentralizacije na Kosovu, šest gradonačelnika je održilo svoje prezentacije sa opštinske perspektive:

- **Besim Halimi**, Vitina
- **Gradimir Mikić**, gradonačelnik opštine Ranilug
- **Bajrush Ymeri**, gradonačelnik opštine Novo Brdo
- **Mehmet Krasniqi**, gradonačelnik opštine Obilić
- **Rufki Suma**, gradonačelnik opštine Đeneral Janković
- **Vllaznim Maloku**, Junik

Besim Halimi (predstavnik Vitine), je u svojoj prezentaciji rekao da je tokom 2011 godine bilo i izazova i napretka. Odvajanje opštine Klokot je uticalo na kadastralne i budžetske probleme. Proces decentralizacije je takođe umanjio i broj stanovnika. Nakon usvajanja statuta, gradonačelnik je doneo odluku za uspostavljanje pravne osnove za funkcionisanje administracije. U toku procesa se desilo da je nekoliko odeljenja centralizovano od strane ministarstva. Kontrola od gore prema dole javnih preduzeća kao na primer vode, prikupljanja smeća. Na osnovu njegovih reči važno je da se osnuje pravna osnova za upravljanje ovim preduzećima. I centralizacija inspekcije se skoro dogodila. Dobar primer procesa izvršenja registracije poslovanja treba služiti kao model. Tokom 2011 godine investirano je na trgovima, putevima, vodovodu..., trgovce smo oslobodili od poreza kako bi stumulisali poslovanja. Odražavamo stalne sastanke kako bi našli načine saradnje sa privatnim sektorom.

G. Gradimir Mikić, Klokot, u svojoj je prezentaciji rekao da što se tiče decentralizacije, oni imaju sporazum o saradnji zato što isti se nisu odvojili od opštine Kamenica onda kada nisu hteli. Takođe je rekao da se može primetiti napredak, posebno u infrastrukturi i obrazovanju, ali ono što ih zabrinjava jesu naponi za centralizaciju, pošto je mnogo nadležnosti za obrazovanje od njih oduzeto. Rekao je da se suočavaju i sa velikim problemima javne imovine. Drugi aspekt je plan Ahtisarija u kom se pominje sadržaj zakona. Takođe je rekao da se ne radi o nezavisnosti Kosova, nego se tiče toga što su decentralizacijom osnovane opštine sa 5 hiljada stanovnika a na drugoj strani su ostale opštine sa 300 hiljada stanovnika. po njegovim rečima, potrebno je nastaviti sa procesom zblizavanja usluga građanima

G. Mehmet Krasniqi, Obilić, je rekao da su problemi i izazovi opština slični. Siromašan budžet koji poseduju lokalne vlade odlučuje o radovima i uspehu. Nedostatak nadležnosti nad javnim preduzećima jeste kršenje zakona. Na Kosovu, kaže se postoji decentralizacija nadležnosti, ali se iz dana u dan dešava centralizacija. Opštine se suočavaju sa problemima u smislu upravljanja javne imovine. Ako se nastavi sa narušavanjem nadležnosti, onda se gubi smisao građanskog mandata. On je naveo da u 5 budžetskih linija dolazi do 99% troškova i da je došlo do važnog razvoja u izveštaju o saradnji sa poslovanjima. Gradonačelnicima opština su vezane ruke kada se radi o reformama administracije. Opština Obilić je u toku prošlog meseca imala hitno stanje kada se pokazala i saradnja sa građanima.

G. Refki Suma, Đeneral Janković, je u svojoj prezentaciji rekao da se mnogo priča o decentralizaciji, ali da li se može reći da postoje reforme u lokalnoj vladi. On je rekao da im se nameće osnivanje lokalnih preduzeća i da je vlada sa upozorenjem odgovorila na ovo pitanje. Po njegovim rečima, priča se o decentralizaciji kada

postoji centralizacija, ne samo u vatrogasnoj službi, nego i u inspektoratima. Joše ne postoje kancelarije za registraciju automobila, kancelarije za zapošljavanje. U zakonima ima dosta protivrečnosti kada jedan zakon nešto dozvoljava a drugi zabranjuje. Zakon o radu kaže da radniku zakonom sleduje pauza od 30 minuta, dok zakon o civilnoj službi kaže 1 sat. Zakon o civilnoj službi kaže da radniku za dve godine radnog iskustva sleduje jedan dan odmora, a dok zakon o radu kaže da radniku sleduje 1 dan odmora za 5 godine radnog iskustva. Što se tiče šuma, mi čuvamo iste a vlada uzima sredstva. U slučaju prodaje javnih preduzeća, nama pripada 5% od prodaje a mi do sada još ništa nismo dobili. Po njegovim rečima, oni su u većini slučajeva između zakona i interesa građana.

G. Vllaznim Maloku (predstavnik opštine Junik) je u svojoj prezentaciji rekao da opštine imaju različite specifikacije i da bi bilo dobro da se sprovede studija izvodljivosti u odnosu sa specifikacijama i budžetom. Kada se radi budžet, oko 30% ide za kapitalne investicije, 30% za plate i dnevnice, 30% za investicije. On je rekao da uklanjanje politizacije kod civilnih službenika jeste veoma važan. Harmonizacija zakonodavstva se treba dogoditi na centralnom i lokalnom nivou, i da se uskladi na osnovu specifikacija. Takođe treba postojati i saradnja između susednih opština i treba postojati harmonizacija politika. On je dalje dodao da je korišćenje prirodnih resursa važno, u među-opštinskoj saradnji.

G. Bajrush Ymeri, Novo Brdo, je u svojoj prezentaciji rekao da je teritorija Novog Brda nesrazmerna sa brojem stanovnika dok se budžet dodeljuje u odnosu sa njihovim brojem. Takođe je rekao da vlada podržava povećanje usluga a ne osoblja. Najveći problem trenutno jeste prenos resursa, jer resursi nisu prenešeni zbog proširenja teritorije. Zato je došlo to prenosa odgovornosti, ali ne i resursa. I pored svih ovih izvora pokušali smo da rešimo iste, zaključio je on.

BEZBEDNOST NA OPŠTINSKOM NIVOU; ODNOSI IZMEĐU POLICIJE KOSOVA I OPŠTINA; SITUACIJA U PRAKSI MEĐUNARODNI PRINCIPI

Modul/Tema:

- Bezbednost na opštinskom nivou
- Odnosi između policijske službe i opština
- Istorija, izazovi i perspektiva bezbednosti na opštinskom nivou
- Kako ojačati vladavinu zakona i bezbednost zajednice na lokalnom nivou – odnosi između ministarstva spoljnih poslova, policije i opštine
- Poseta policije Kosova – sastanak sa direktorom policije Kosova – lokacija: centralni štab policije, sastanak sa

Predavač:

- **G. Arbër Gorani**, predavač na koledžu ISPE i bivši rukovodioc radne grupe za državnu tranziciju vladavine zakona
- **G. Fisnik Rexhepi**, Mr. Sc, visoki savetnik ministra unutrašnjih poslova
- **G. Besnik Tahiri**, direktor KILU-a
-

Datum: 6 mart, 2012

Mesto: Pristina

Cilj ovog modula jeste da protumači odnose između policijske službe i opština, istorije, izazova i bezbednosne perspektive na opštinskom nivou. Tokom ovog modula se diskutovalo o temam ojačanja zakona i bezbednosti zajednice na lokalnom nivou kao i odnosima između ministarstva unutrašnjih poslova, policije i opština. KLGU je iz ovog razloga pozvao G. Arbër Gorani, predavača na koledžu ISPE i bivši rukovodioc radne grupe za državnu tranziciju vladavine zakona kao i G. Fisnik Rexhepi, visoki savetnik ministra unutrašnjih poslova, kako bi diskutovali u vezi ovih pitanja.

G. Arber Gorani je započeo svoju prezentaciju govoreći o evulaciji u oblasti studija bezbednosti, o izmeni fokusa tradicionalnih bezbednosnih institucija. Takođe, govorio je i o stvaranju i konsolidaciji elemenata arhitekture bezbednosti na Kosovu kao i stvaranje i konsolidacija koncepta policije u zajednici. Po njegovim rečima, evulacija u oblasti studija bezbednosti rekao je da se polazi od bezbednosti do vojne bezbednosti kako bi se nastavilo sa društvenom, ekološkom i ekonomskom bezbednošću. On je rekao da se studije bezbednosti tiču pretnji za opstanak, sve dok su rat i pretnje za korišćenje snage deo jednakosti bezbednosti i nisu ekskluzivne. Ali on je potvrdio da je definicija izmenjena pošto u rizike spadaju i pandemije kao što su HIV/AIDS, ekološka degradacija, direktno nasilje, terorizam i među-državni konflikti. Evulacija oblasti studija bezbednosti, bezbednost, doneti su u literaturu od strane Instituta za istraživanja konflikta i mira u Kopenhagenu, a tiču se toga da je pretnja bezbednosti određenje elite za bezbednosne elemente što je i subjektivno pitanje elita koje se bave sa nekim hitnim slučajem. Autor Ralf Emmers ovo objavljuje u različitim kontekstima počevši od reakcije Australije za emigraciju pa sve do invazije Iraka 2003 godine. Novi termini u studijama bezbednosti jeste i ljudska bezbednost, koja se tiče koncepta ekriticizma prema državnog centrizma

tradicionalnog pristupa i kao referentni objekat ima vezu između razvoja i bezbednosti Evulacija oblasti studija bezbednosti; politička bezbednost se tiče sa spoljašnjim pretnjama (problemi sa priznavanjem), a njena najveća korist se nalazi u unutrašnjim pretnjama (problem zakonitosti) prema režimu. Naziv bezbednost režima se tiče spoljašne i unutrašnje dimenzije; vojna bezbednost “sklonište ili kuća” je tradicionalni koncept sadržnih elemenata bezbednosti (osnovano na Eric Herring). Ali, osnovano na sigurnosti i konstrukciji, postoji mogućnost da se produbi smisao bezbednosti još više; Evulacija oblasti studija bezbednosti; povratak pažnje bezbednosti unutar država (ne samo van država, primer kriza raketa na Kubi): pola miliona ljudi svake godine umire od lakših oružja, 40.000 ljudi svakog dana umire od gladi. Richard Jackson kaže: ‘postoji duboka podela između vrste bezbednosti koju uživa jedna mala grupa razvijenih nacija i vrste bezbednosnog okruženja naseljenog od strane većine građana sveta’. Umesto da vladini režimi postanu garancija bezbednosti oni postaju glavni izvor nesigurnosti ljudi; relevantni pojam dileme nesigurnosti ne samo što otkriva spiralnu prirodu nasilja, nego i problematično nalaženje svog rešenja. Evulacija oblasti studija bezbednosti; društvena bezbednost postavlja se kao alternativa za bezbednost države i u stvarnosti za pojedincem; pojam kolektiva ljudi; razmatranje dinamika van etničkih konflikta; pristup za rešavanje ove nesigurnosti – ne samo vojne; ekološka bezbednost: i tokom godina pojavila se zabrinutost za istanjenje ozonskog sloja kada je i počela da se shvata kao “nova pretnja” bezbednosti; Evulacija oblasti studija bezbednosti; ekonomska bezbednost: ekonomija jedne države i pristup iste resursima ili sredstvima su suštinske komponente koje određuju sposobnost jedne države da zaštiti istu od anarhijskog okruženja osnovano na principu samo-odbrane; onda se nadovezuju i pitanja kao što je pandemija HIV/AIDS (svakog dana od AIDS-a umire tri puta više ljudi nego broj ubijenih 11 septembra 2001 godine); izmena fokusa tradicionalnih institucija bezbednosti: ove izmene su uticale ne samo na dnevni red bezbednosti u mnogo mesta, nego i na zakonodavstvo iciljeve međunarodnih organizacija; izmene u vojsci i stvaranje CIMIC jedinica; izmene u policiji i policije u zajednici; izmena fokusa tradicionalnih institucija bezbednosti; iskustva ostalih mesta:

- Nemačka;
- Ujedinjeno Kraljevstvo;
- Španija;

Mesta u regionu:

Albanija; i

Makedonija.

Stvaranje i konsolidacija elemenata arhitekture bezbednosti na Kosovu; od 2003 do 2012 godine; iz odredbe UNMIK-a 2005/54 pa sve do zakona o policiji; od standarda za status u paketu predsednika Ahtisarija. Stvaranje i konsolidacija elemeneta arhitekture bezbednosti na Kosovu: trenutno postoji zakonska struktura kao i struktura strategija koje adresiraju bezbednost u zajednici; do sada su bezbednosni forumi bili osnovani u većini opština na Kosovu, sve od 2004 godine. Oko 22 KKS-a, 32 EVSB-a i 27 KSBL-a je osnovano; osnovani su i mehanizmi na osnovu trenutne regulative kritičnih praksi; postoji podrška od strane aktera/lokalnih i međunarodnih partnera. Stvaranje i konsolidacija elementa arhitekture bezbednosti na Kosovu; misija ove strategije jeste da odredi strateške prioritete, odredi strateške ciljeve uključenih

institucija, i da harmonizuje među-institucionalna delovanja kako bi se postigli ciljevi od nacionalnog interesa. Misija ove strategije je i da obezbedi kvalitet usluga, savetodavanja i ljudske bezbednosti umanjujući rizike i izazove koji direktno napadaju građane i intesifikuju preventivne politike. Stvaranje i konsolidacija elemenata arhitekture bezbednosti na Kosovu; Zakon o policiji br. 03/L-035:

Kako ojačati vladavinu zakona i bezbednost zajednice na lokalnom nivou – odnosi između ministarstva unutrašnjih poslova, policije i opštine

Mr. Sc. Arbër Gorani, predavač na koledžu ISPE i bivši rukovodioc radne grupe za državnu tranziciju vladavine zakona

Fisnik Rexhepi, Mr. Sc., visoki savetnik ministra unutrašnjih poslova

G. Arber Gorani: što se tiče struktura i reformi, mislim da je učinjeno dosta za jedan određen vremenski period, uzimajući u obzir nepoznati koncept.

G. Fisnik Rexhepi: sada je već počeo koncept bezbednosti pojedinca kako bi isti dobio značaj koji mu sleduje. Vlada je odobrila strategiju za sprečavanje zločina kao i strategiju za bezbednost u zajednici. Konsolidacija mehanizma ranog upozoravanja. Paralelno sa EVSB, KKSB kao i sa bezbednošću u zajednici. Policija je već od prošle godine počela sa novim oblikom policije. U svim anketama policija Kosova je najpouzdaniji mehanizam. Ali ako pogledamo na saradnju sa građanima, onda možemo uočiti da još ima mesta za poboljšanje. U saradnji između MUP-a, opština i građana javljaju se različite situacije: policijske operacije u jednoj opštini koja je izvršena po zahtevu građana. Zločini javne bezbednosti su glavne problematike za opštine. Sada želimo da izgradimo jednu preventivnu policiju a ne da se bavimo posledicama; ovo se radi u saradnji sa građanima i informacijama koje dobijamo od njih, jednom rečju jednu inteligentnu policiju.

DECENTRALIZOVANI SISTEM VLADAVINE; UPRAVLJANJE I FINANSIJE; LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ (KONCEPT I PRAKSE)

Modul/Tema:

- Decentralizovani sistem vladavine
- Upravljanje i finansije
- Lokalni ekonomski razvoj, koncept i praksa
- Finansiranje lokalne vladavine – uspešni decentralizovani sistem vladavine

Predavači:

- **R. Andrew Nickson**, počasni čitač u nauci javnog upravljanja i u Latinskoj Americi, Univerzitet u Birminghamu
- **Besnik Tahiri**, Izvršni direktor Kosovskog instituta za lokalnu upravu
-

Datum: 10 mart, 2012

Mesto: , Pristina

Cilj ovog modula jeste da ukaže na decentralizovani sistem vladavine. Teme o kojima će se diskutovati su teme o upravljanju i finansijama, lokalnim ekonomskim razvojem. Iz ovog razloga, KILV je pozvao R. **Andrew Nickson**, počasni čitač u nauci javnog upravljanja i u Latinskoj Americi, Univerzitet u Birminghamu kako bi pričao o svojim iskustvima u poređenju sa drugim mestima u vezi navedenih tema.

G. Nickson je počeo svoju prezentaciju predstavljajući naučni aspekt i prakse ostalih mesta. On je pokazao jedan veoma interesantan primer kako je udruženje opština u Engleskoj poslalo delegaciju u Latinsku Ameriku, kako bi isti naučili više o njihovim iskustvima. Počeo je da obijašnjava o nekoliko osnovnih koncepta kao što je razlika između lokalne vlade i lokalne vlade kao i decentralizacije. Lokalna vlada je način da pružanje usluga bude na lokalnom nivou, ali istovremeno trebamo imati i odabranika. Nekoliko mesta ima nekoliko nivoa vladavine i naglasio je da je Kosovo srećno što poseduje dvostepeni sistem. Na primer u Peruu postoji centralna vlada, regionalna vlada i lokalna vlada kao i još jedan niži podsistem. Lokalna vladavina je kasno upoznata. Na osnovu njegovih reči, ideja lokalne vladavine izabrane putem glasanja, putem građana, putem civilnog društva i omladine, radi se kakobi se pružile usluge u skladu sa onim što se i traži. Mi trebamo napraviti razliku između osnovne lokalne vladavine i lokalne, a sve zavisi od interakcije i posvećenosti. Decentralizacija je proces izgradnje snaga. Ovo je globalni trend ka decentralizaciji. Narednih dvadeset godina videćemo suprotno, a ovo on naziva tihom revolucijom i pominje da u ovom procesu postoje tri komponente:

- Političke komponente, ovo je pokretačka snaga.
- Fiskalni aspekt
- Administrativni aspekt, dogovaranje za problematična pitanja

On je rekao da efekti programa decentralizacije imaju dve razlike: jednu realnosti i reforme. Balkan je za razliku od drugih mesta dovoljno decentralizovan kada se radi o administrativnom aspektu.

DONS je uradio razlike između decentralizacije u tri koraka:

- Dekoncentracija (otcepljenje) od centra na iste kancelarije istog ministarstva. Ali one se mogu izmeniti i vratiti u prvobitno stanje.
- Delegiranje, ovo se više radi, transfer sa vlade na lokalni nivo
- Transfer odgovornosti na niže političke nivoe .

Sve navedeno komunicira međusobno. Ključni aspekti devolucije koji se povezuju sa aspektom demokratizacije imaju ključnu ideju da navedu građanina da veruje državi. Njihovo mišljenje za državu odnosi se na to što je njima bliže. Lokalne snage u devoluciji su regulisane zakonom, kako se ovaj proces odigrao kod vas?

G. Besnik Tahiri: Decentralizacija je bila odlučni plan za izgradnju države. Izjava principa i zakona treba biti ponovo razmotrena i treba odgovarati vremenu.

G. Nikson: Ovo je ključno kako bi se dobili nezavisni finansijski izvori, ne samo kako bi se prikupio novac, nego kako bi se uspostavila digresija. Ujedinjeno Kraljevstvo je jedno centralizovano mesto gde lokalne vlade imaju veoma važnu ulogu. Lokalna vlada istoj daje puno novca ali im ne dozvoljava da taj novac troše po potrebi.

Lokalne vlade u Engleskoj imaju dobru reputaciju u odnosu sa javnim politikama. Ali u mom mestu prvo je odlučeno da se imenuje osoba na čelu civilen službe kako bi došlo do kontrole nad administracijom.

Saradnja na lokalnom nivou: kako saraduju izabranici i administracija? Šta se dešava u slučajevima prenosa nadležnosti sa ministarstva na lokalne vlade? Svi ti radnici i dalje gledaju na vladu kao lider u mestu kako bi gledali horizontalnije. Da li ovo kod vas predstavlja problem?

G. Besnik Tahiri: Mi se suočavamo sa problemima sa paralelnim strukturama.

G. Nikson: Ovo je drugo i jedinstveno iskustvo. Centralizacija u mnogo mesta se dešava u slučajevima krize a ja sam i pisao u vezi ove teme. Nakon drugog rata, došlo je do velike decentralizacije možda i zbog CCCR-a. 80-ih godina došlo je do revalorizacije. Ako me neko pita odakle je ovaj pritisak došao, mogu da kažem da je u većini zemalja došao odozgo. Razlog zašto je došlo do toga jeste zbog međunaorodnih fondova, kako bi se prihodi podigli na lokalni nivo. Neoliberalci misle da decentralizacija umanjuje snagu centralnog nivoa. Tehnokrati kažu da se za definiciju efektivnijih usluga treba postići obuhvaćenost. Argumenti za decentralizaciju: demokratsko, ekonomsko i administrativno ojačavanje. Lokalnim vladama su jasnije potrebe građana. Građani su aktiviji i dodeljivanje finansijskih sredstava se radi po njihovoj potrebi.

G. Besnik Tahiri: O decentralizaciji se dosta priča, postoje argumenti za i protiv. Diskutujmo o političkim, fiskalnim i administrativnim aspektima. Drugi veliki problem jeste i pitanje korupcije.

G. Nikson : Ako mislimo da se korupcija povećala, onda odgovor bi bio da se građani trebaju ojačati za nadgledanje. Mehanizam ponovnog uboda: ako građani imaju zabrinutosti onda imamo odluku, ovo j formalna strana za pronalaženje rešenja. U dugoročnijem aspektu: ako je korupcija u porastu i ako lokalna vlada nije obavestena, onda je potrebno ojačati zakone za transparentnost i pitanje finansija imajući ovaj mehanizam o tome kako se daje kontrola i kako se donose odluke. I treće, koje je dugoročnije, jeste ojačanje građana u lokalnoj vladi gde se grupe građana po prvi put

upoznaju sa učinkom. Ovo su tri strane strategije, ali nisu lake. Na kraju mislim da je obrazovanje veoma važno za dnevni red protiv korpucije. Ovo se desilo u Singapuru i počela se stvarati ideja o štetama koje se prouzrokuju od korpucije

Finansiranje lokalne vlade – uspešni sistem decentralizacije vlade

R. Andrew Nickson, počasni čitač u nauci javnog upravljanja i u Latinskoj Americi, Univerzitet u Birminghamu

G. Besnik Tahiri: Naredna tema će biti finansijski aspekt. Predsedavajući Oblića je postavio pitanje za pitanja nacionalnog interesa kao što je KEK.

Hajriz Bekteshi: Rečeno je da smo na Kosovu snabdeni sa zakonskom infrastrukturom, kaže se da su opštine odgovorne za lokalni razvoj. Kako mesta koja imaju nacionalni interes rade sa opštinama. Mi iz ovoga dobijamo samo porez na imovinu.

G. Nikson: Mislim da je ovo vezano za to što se dešava u Kini. Kao lokalna vlada dve stvari se trebaju nadoknaditi: za pitanje eksploatacije i životne sredine. Štš se tiče pitanja životne sredine, važno je da postoje nacionalne politike jer opštine nemaju kapacitete. Praktično se kaže da lokalne vlade nemaju kapacitete kao što je na primer pitanje zaštite vode. Pošto je ovo odgovornost je vlade i vi mislite da se ovo kod vas ne dešava. Ali vi trebate preduzeti zakonske mere. Na pitanje nadoknade za gubitak neobnovljivih izvora, mogu reći da se u drugim mestima ovi gubici nadoknađuju. Postoji još jedan problem pošto imamo još jednu naplatu preduzeća i takse ne trebaju ići samo na centralni nivo, nego trebaju ići i na lokalni. Ponekad su ove naplate za lokalni nivo dosta visoke a opština ima malu populaciju, i onda ovde dolazi do neuravnoteženosti između opština a ostale opštine kažu da ovo nije pravilno. Zašto je potrebno nadoknaditi i kako ne poremetiti balans na horizontalnoj liniji. U Peruu postoji jedan rudnik a opština je veoma bogata dok je mesto uopšte siromašno.

Bekim Saliu: Ovo je dobra prilika što imamo profesora ovakvog kalibra. Jedna izreka Joshua Goldstaina kaže da se rat ne vodi za teritoriju nego za ono što je na toj teritoriji. Moje pitanje za Prištinu je odakle opština dobija finansiranje isto kao i Ranilug, i kako je pitanje glavnog grada regulisano u drugim mestima?

G. Nikson: U prošlosti je u mnogo mesta postojala klasifikacija opština i ovo je bilo rađeno na osnovu populacije. Ovaj trend je umanjen u velikoj meri i zakoni ne dodeljuju i raspodeljuju iste nadležnosti. Možemo pričati za način Francuske za opštinska udruženja što je jedinstveno. U Britaniji imamo 600 opština, dok u Francuskoj 36.000, ali ima mesta koje pitanje glavnog grada regulišu drugačije, npr. WASHINGTON D.C ima poseban zakon. Imamo i sistem velegradskih gradova. U mnog mesta glavni grad ima iste nadležnosti sa ostalima. Ja ne vidim nikakvo posebno stanje zašto bi Prištini dali posebne nadležnosti.

G. Besnik Tahiri: Bilokako mi se ne slažemo. Kontekst Kosova jeste poseban slučaj kada se radi o aspektu prihoda pošto imamo dubok bilans prihoda između opština. Većina mesta ima po jedan poseban zakon koji reguliše elemente funkcionalnosti glavnog grada zbog koncentracije.

Lokalni ekonomski razvoj, koncepti i prakse

R. Andrew Nickson, počasni čitač u nauci javnog upravljanja i u Latinskoj Americi, Univerzitet u Birminghamu

G. Nikson: Ako imamo decentralizovanu vladu trebamo imati i lokalne vlade. Trebamo imati lokalne poreze pošto finansije koje dobijamo od vlade već su namenjene a opštine trebaju imati novca za korišćenje. Sa pojmom za efikasnost, porezi su vezani sa prioritetima građana. Druga oblast principa jeste vertikalni i horizontalni bilans. Finansijski izvori trebaju biti u skladu sa raspodelom odgovornosti. Ovde bih hteo odraziti dve stvari :

- Trebamo dati dodatan novac na osnovu specifikacija i trebamo imati u obzir kapacitete za prikupljanje. Ovo vodi direktno ka podjednakoj dodeli. Ovo je nekoliko od glavnih poreza. Jedan veliki prihod u našem mestu jestu prihodi i od parkinga.
- Kod poreza je važno da prikupljamo poreze koji nemaju visoke administrativne troškove.

Ovi porezi trebaju biti u takvom odnosu kako ne bi opterećivali građane. Glavni porez jeste porez na imovinu. Jedan od nedostataka poreza na imovinu jeste da je taj porez ne-elastičan i da postoje trendovi da ne mogu raditi na proporcionalan način. Sa praktične strane ovo je veoma teško zato što je prenos novih imovina veoma problematičan. Sa administrativnog aspekta ovo košta dosta vremena i rada. U nekoliko mesta ovaj način dozvoljava i pronevere u političkom aspektu, zato što pojedinci se mogu osloboditi od ovog poreza sa obrazloženjem da su pomogli u dobrotvorne svrhe. Žao mi je što se žurim da završim sa ovom prezentacijom, ali tražili su više vremena za debatu.

G. Besnik Tahiri: Finansijski aspekt opština postaje tema šire rasprave zbog prenosa nadležnosti a ne sredstava. Mi se još suočavamo sa problemima prikupljanja poreza. Osnova prikupljanja prihoda još nije dovoljno istražena.

G. Nikson: I ranije sam pomenuo da se nadležnosti prenose a ne sredstva. Dugoročno rešenje za ovo jeste da imamo vršenje pritiska od strane opština na kolektivni način i da se pregovara sa centralnim nivoom.

G. Besnik Tahiri: Počinjemo sa poslepodnevnom sesijom. Pričaćemo za lokalni ekonomski razvoj. Ono što je veoma važno jeste pripremanje strateških razvojnih dokumenata.

G. Nikson: Visoka stopa nezapošljenosti u mladim godinama je ovde veoma zastupljena. Strateški dokumenti su veoma dobri, ali su u realnosti slabi zato što se ne slažu sa specifikacijama u našem mestu. Lokalni ekonomski razvoj se ne dešava bez stvaranja podobnih okruženja za investicije. Država treba stvoriti okruženje za investicije. U Engleskoj je do sada prioritet bio izgradnja jednog zdravog i obrazovnog društva. Sada se više radi na infrastrukturi. Drugi aspekt lokalnog razvoja jeste stvaranje lokalnih promotivnih tržišta. Ovo su tradicionalna gledišta za lokalni razvoj. Sada su ideje za lokalni razvoj sa globalnog aspekta uzete kao uloga lokalnih vladi, ali i pored toga centralna vlada je odgovorna kada se radi i makroekonomiji. Ali sada sa povećanjem uloge lokalne vlade, razvojni koncept je izmenjen i zahteva više posvećenosti i stručnosti. U mom mestu postoji konzervativna administracija. Posebna ideja jeste izgradnja mreži. Treba postojati strateška vizija i opširnije javne debate između građana, poslovanja i vladavine. Interakcija aktera za razvoj ima značajnu ulogu u novim akademskim idejama. Hteo bih da kao primer uzmem Nemačku gde imamo jednu dekoncentraciju razvoja srednjih i manjih poslovanja koji su uglavnom

tradicionalni, a imaju jake odnose sa opštinom. Zato trebate imati stalan dijalog sa poslovanjima na redovnoj osnovi. Treba postojati i tradicija ili politička kultura grada za saradnju. I na kraju trebamo uzeti u obzir posebne aspekte grada. Ideja lokalnog ekonomskog razvoja je veća u onim opštinama koje imaju više tradicije. Što više imamo uključenih aktera, to je veća izmena. Ovo je nekoliko od aktivnosti koje obijašnjavaju interakciju gde su lokalne vlade pioniri razvoja koji trebaju približiti ljude kako bi isti uvideli svoje potrebe za ekonomskim razvojem.

Druga oblast principa jeste vertikalni i horizontalni bilans. Finansijski resursi trebaju biti u skladu sa raspodelom odgovornosti. Ovde bih hteo odraziti dve stvari:

- Trebamo dati dodatni novac na osnovu specifikacija i trebamo uzeti u obzir kapacitete prikupljanja.

Ovo vodi direktno ka podjednakoj dodeli. Ovo je nekoliko od glavnih poreza. Jedan veliki prihod u našem mestu jestu prihodi i od parkinga.

- Kod poreza je važno da prikupljamo poreze koji nemaju visoke administrativne troškove.

Ovi porezi trebaju biti u takvom odnosu kako ne bi opterećivali građane. Glavni porez jeste porez na imovinu. Jedan od nedostataka poreza na imovinu jeste da je taj porez ne-elastičan i da postoje trendovi da ne mogu raditi na proporcionalan način. Sa praktične strane ovo je veoma teško zato što je prenos novih imovina veoma problematičan. Sa administrativnog aspekta ovo košta dosta vremena i rada. U nekoliko mesta ovaj način dozvoljava i pronevere u političkom aspektu, zato što pojedinci se mogu osloboditi od ovog poreza sa obrazloženjem da su pomogli u dobrotvorne svrhe. Žao mi je što se žurim da završim sa ovom prezentacijom, ali tražili su više vremena za debatu.

G. Besnik Tahiri: Finansijski aspekt opština postaje tema šire rasprave zbog prenosa nadležnosti a ne sredstava. Mi se još suočavamo sa problemima prikupljanja poreza. Osnova prikupljanja prihoda još nije dovoljno istražena.

G. Nikson: I ranije sam pomenuo da se nadležnosti prenose a ne sredstva. Dugoročno rešenje za ovo jeste da imamo vršenje pritiska od strane opština na kolektivni način i da se pregovara sa centralnim nivoom.

G. Besnik Tahiri: Počinjemo sa poslepodnevnom sesijom. Pričaćemo za lokalni ekonomski razvoj. Ono što je veoma važno jeste pripremanje strateških razvojnih dokumenata.

G. Nikson: Visoka stopa nezapošljenosti u mladim godinama je ovde veoma zastupljena. Strateški dokumenti su veoma dobri, ali su u realnosti slabi zato što se ne slažu sa specifikacijama u našem mestu. Lokalni ekonomski razvoj se ne dešava bez stvaranja podobnih okruženja za investicije. Država treba stvoriti okruženje za investicije. U Engleskoj je do sada prioritet bio izgradnja jednog zdravog i obrazovnog društva. Sada se više radi na infrastrukturi. Drugi aspekt lokalnog razvoja jeste stvaranje lokalnih promotivnih tržišta. Ovo su tradicionalna gledišta za lokalni razvoj. Sada su ideje za lokalni razvoj sa globalnog aspekta uzete kao uloga lokalnih vladi, ali i pored toga centralna vlada je odgovorna kada se radi i makroekonomiji. Ali sada sa povećanjem uloge lokalne vlade, razvojni koncept je izmenjen i zahteva više posvećenosti i stručnosti. U mom mestu postoji konzervativna administracija. Posebna ideja jeste izgradnja mreži. Treba postojati strateška vizija i opširnije javne debate

između građana, poslovanja i vladavine. Interakcija aktera za razvoj ima značajnu ulogu u novim akademskim idejama. Hteo bih da kao primer uzmem Nemačku gde imamo jednu dekoncentraciju razvoja srednjih i manjih poslovanja koji su uglavnomn tradicionalni, a imaju jake odnose sa opštinom. Zato trebate imati stalan dijalog sa poslovanjima na redovnoj osnovi. Treba postojati i tradicija ili politička kultura grada za saradnju. I na kraju trebamo uzeti u obzir posebne aspekte grada. Ideja lokalnog ekonomskog razvoja je veća u onim opštinama koje imaju više tradicije. Što više imamo uključenih aktera, to je veća izmena. Ovo je nekoliko od aktivnosti koje obijašnjavaju interakciju gde su lokalne vlade pioniri razvoja koji trebaju približiti ljude kako bi isti uvideli svoje potrebe za ekonomskim razvojem.

REGIONALIZACIJA; DEMOKRATIZACIJA, DIJALOG I DECENTRALIZACIJA

Modul/Tema:

- Regionalizacija u zapadnoj Evropi. Slučaj južnog Tyrol-a
- Među-opštinska saradnja, koncept i praksa
- Zaštita manjina i odnosi autonomskih asimetričnih aranžmana između Južnog Triola i Republike Kosova
- Demokratizacija, dijalog i decentralizacija
- Kako regulisati sever Kosova – rešenja sa perspektive lokalne vladavine i decentralizacije
- Među-opštinska saradnja kao sredstvo za razvoj lokalne vlade. Slučaj Kosova, zakonodavstva, koncepti i prakse
- Preduslovi i uspesi za među-opštinsku saradnju – uloga centralnih i lokalnih vlasti za promovisanje među-opštinske saradnje. Koji su različiti oblici među-opštinske saradnje.

Predavači:

- **Besnik Tahiri**, Izvršni direktor Kosovskog instituta za lokalnu vladavinu
- **Dr. Friedhelm Frischenschlager**, predsednik federalnog Evropskog pokreta, bivši ministar odbrane Austrije i bivši član Evropskog Parlamenta
- **G. Naim Hoxha**, politički savetnik OEBS-a na Kosovu
- **Z. Agron Maxhuni**, direktor pravnog odeljenja pri Ministarstvu lokalne uprave
- **Z. Bajrarrush Ymeri**, Gradonačelnik Novog Brda
- **Z. Mehmet Krasniqi**, Gradonačelnik Obilića
- **Znj. Alba Dakoli Wilson**, direktorka FLAG-a u Albaniji

Drač, Albanija

22 Mart, 2012

Prvi dan akademije za lokalnu vladavinu je prošao veoma živahno sa raspravama isplaniranih po dnevnom redu kao što je bila regionalizacija za zapadnu Evropu i zaštita manjina na lokalnom nivou za neočekivana pitanja ali važna pitanja lokalne vladavine, kao i najbolje metode izbora gradonačelnika, zaštitnih pravnih mera za civilne službenike kao i nivo ideološke rasprave pri skupštini opštine.

Akademija za lokalnu vladu je imala čast da otvori svoju radionicu u Draču u prisustvu izuzetnih gostiju kao prof. dr. Friedhelm Frischenschlager, predsednik federalnog pokreta kao i prisustvo svih pozvanih učesnika iz šest opština. Osoblje KILU-a je predstavilo i objasnilo dnevni red ove radionice na detaljan način, napomenući da je g. Frischenschlager izrazio svoju želju da raspravlja o pitanjima lokalne vladavine sa učesnicima ALU-a.

Prva sesija radionice je započela veliku raspravu na ALU-u. Konflikt i Rezolucija konflikta u južnom Tyrol-u kao i naučene lekcije od strane Dr. Frischenschlager za Kosovo, pokrenuli su pitanja i rasprave u vezi funkcionisanja opština na severu

Kosova. Rasprava je nadovezala pitanja o tome da li je paket Ahtisarija dovoljan ili još postoji potreba da se smeste opštine na severu kako bi funkcionisale onako kako treba unutar granica Kosova. Iako se svi nisu složili sa predlozima Dr. Frischenschlager, i kada je rasprava dotakla nekoliko pitanja koja su bila dosta politička i ključna za lokalnu upravu Kosova, raspravljano je o temama kao što je smeštanje manjina u lokalnojvladi i vrste nadležnosti i autonomija koje su potrebne lokalnoj vladi za pravilno funkcionisanje.

Naredna sesija ALU-a je počela opisivanjem struktura lokalne vlade u Austriji od strane Dr. Frischenschlager, koji je takođe tamo služio kao ministar u 1980 godini, kao i o izazovima sa kojima se ovaj nivo vladavine suočavao. Ova sjajna prezentacija sa interesantnim tačkama je dovela do rasprava između učesnika u vezi iskustva Kosova sa direktno izabranim gradonačelnicima i u vezi toga da li će ovaj način dovesti do političkih imenovanja opštinskih direktora. Izabrani službenici lokalne vlade su istakli listu izazova koju su doneli direktno izabrani gradonačelnici kako bi bili politički nepristrasni u svom radu.

Takođe je došlo i do rasprave u vezi nivoa ideološke rasprave u skupštinama opština Kosova od strane Dr. Frischenschlager kao i do opisa lokalne politike u Austriji. Većina učesnika se složila da postoji veoma malo ideološke rasprave u skupštinama opština a ovo se više dešava zbog nedostatka ideologije u političkim strankama Kosova. Važan akcenat je stavljen na činjenicu da skupštine opština trebaju raditi više kako bi rešili probleme i pitanja koje građani zahtevaju od opština, umesto da se brinu za svoje pozicije u političkom spektru.

U trećem danu je došlo do fokusa rasprave na među-opštinsku saradnju, novo zakonodavstvo kao i o mogućnostima Kosova, pošto je ovo relativno novi razvoj u lokalnoj vladavini. Direktor pravnog odeljenja pri ministarstvu lokalne uprave je rekao da je alarmantna činjenica da postoji nizak nivo shvatanja ovog zakona od strane opštinskih službenika, a sa druge strane ova rasprava je dovela do mnogobrojnih potreba koje imaju opštine u ovom aspektu.

Na sledećoj sesiji, raspravljano je o prezentaciji priručnika “Među-opštinska saradnja” od strane KILV-a obuhvatajući i mogućnost da je uloga ovog mehanizma razvoj opština i efikasnost istih. Takođe je ova prezentacija dalje objasnila detalje kako razviti, upravljati i nadgledati sporazume za među-opštinsku saradnju i kako ostati unutar granica novog zakona.

Izvršna direktorka FLAG-a u Albaniji, gđa. Alba Dakoli Wilson predstavila je perspektivu Albanije za među-opštinsku saradnju. Gđa. Dakoli Wilson je odgovorila na mnoga pitanja u vezi IMC-a što se tiče vodvoda u Albaniji, upravljanja i skupljanja smeća kao i u vezi razvoja zakonskog okvira u Albaniji vezano za IMC. Jedna druga interesantna tačka za lokalne službenike bilo je iskustvo da Albanske opštine rade na izvršenju studija izvodljivosti za IMC i finansiranja Albanske vlade i međunaordnih donatora u ovom pravcu.

Radionica je završila sa upozorenjima što se tiče različitih tema o kojima je raspravljano tokom ove radionice i gde su učesnici obavešteni u vezi dnevnog reda narednog sastanka planiranog za april mesec.

**PONOVNO REVIDIRANJE DECENTRALIZACIJE
OTKRIVANJE MORALNOG RIZIKA I PRONALAŽENJE OPCIIJA
LOKALNA VLADA I SOCIJALNA KOMPATIBILNOST**

Modul/Tema:

- Zašto je za Kosovo važno da revidira koncepte decentralizacije i reforme lokalne vlade
- Demokratizacija u odnosu na decentralizaciju
- Odgovornosti i moralni rizik lokalne vlade
- Vrste decentralizacije
- Zahtev za dodelu moći društva posle rata
- Lokalna vlada i socijalna kompatibilnost
- Protokol vlasti lokalne vlade

Predavači:

- **G. Besnik Tahiri**, direktor pri KILU-u
- **Prof. Dr. Donald Curtis**, stručnjak javnog upravljanja i institucionalnog razvoja
- **Gani Demaj**, bivši šef kabineta ministarstva pravde
-

DATUM: 23 MAJ, 2012

Mesto: Hotel Sirius, Pristina

Glavni cilj ovog modula jeste važnost za revidiranje koncepta decentralizacije i reforme lokalne vlade. Za ovaj cilj, KILU je pozvao Prof. Dr. Donalda Cutisa, stručnjaka javnog upravljanja i institucionalnog razvoja da priča o svojim bogatim i raznovrsnim iskustvima. Tokom ovog modula takođe je raspravljano i o pitanjima demokratizacije u odnosu na decentralizaciju, odgovornosti i moralnog rizika lokalne vlade, vrsta decentralizacije kao i zahteva za dodelu moći društvu posle rata. Na kraju je raspravljano i u vezi lokalne vlade i građanske kompaktnosti kao i posebno važnog akcenta protokola vlasti lokalne vlasti.

U svom početnom govoru, G. Besnik tahiri je podvukao važnost revidiranja koncepta decentralizacije i reformi lokalne vlade za Kosovo. On je dodao da je odražavanje i analiza pitanja od velike važnosti pošto na ovakav način učimo nove lekcije.

Prof. Dr. Donald Curtis je predstavio jedan dokumenat odražavanja koji se zasniva na realnosti i teoriji.

On je objasnio da postoji veoma mnog interesantnih teorija u vezi decentralizacije, ali odražavanja, prakse i analiziranja su veoma vredne kako bi se lokalna vlada dalje razvila.

On je dalje objasnio da je lokalna vlada jedan centar vlade pojedinca ili grupe ljudi, a ovakva vlada može biti efikasna ili ne-efikasna. Po njegovim rečima, sistem lokalne vlade pruža usluge, omogućava razvoj, dopusta izražavanje identiteta, ojačava građanina ali sa druge strane problemi koji se ponovo javljaju jesu problemi okupiranja, separatističkih osećanja kada jedna stranka dođe na vlast, fiskalni nedostaci kao i nedostaci efikasnosti. On je rekao da je veoma važno da ustav bude fleksibilan kako bi se donosile lokalne odluke. Postoji i društveni ugovor koje građanina povezuje sa državom isto kao što je napisao i poznati filozof Rousseau, ali ovaj ugovor ili sporazum se krši zbog nedostatka obeju strana. Ovaj ugovor ili sporazum je važeći u ustavu Amerike i da lokalne vlade rade na osnovu slobodi kao što je sloboda reči ili sloboda izražavanja.

Takođe je dodao da postoji odgovornost i rizik uzimajući kao primer ako A prihvati odgovornost za jedno zajedničko dobro, B će težiti da veruje da nije odgovoran i može delovati neodgovorno. Dobra lokalna strana je zajednički dobra ali ustav omogućava okupiranje, izbegavanje odgovornosti i prebačaj odgovornosti i sve igre koje sa tim dolaze. Što se tiče prenosa odgovornosti, prof. Curtis je rekao da decentralizacija u praksi može obuhvatiti prenos odgovornosti sa centralnog na lokalni nivo. Uključujući ovde i neodgovarajuće pitanje za koje ne postoji rešenje, krivljenje nekog kada stvari ne idu na dobro, itd. Prof. Curtis je podvukao tri strategije za određivanje odgovornosti: fleksibilnost, gde sistem treba ostati na javnu raspravu, izabiranje (nemojte stavljati sva jaja u jednu korpu decentralizacije, samo ona dobra za koje aktivno građanstvo povećava relevantnost, kvalitet i mobilizaciju sredstava) i treće važno jeste pridržavanje lokalnih "principa".

Prof. Curtis je takođe pričao i u vezi dekoncentracije koja se tiče otvaranja lokalnih kancelarija lokalne vlade za izvršavanje odgovornosti širom zemlje. Jedna druga važna odlika jeste delegiranje koje se tiče dodele specifičnih odgovornosti lokalnih vlasti, kao i davanje nadležnosti lokalne uprave za određene prenesene funkcije. Sa druge strane, rekao je da raznovrsne potrebe decentralizacije mogu biti ispunjene na osnovu kadra jednog jedinstvenog sistema, važno je da se dopuste različite vrste (asimetričan federalizam), postoji i mogućnost za decentralizaciju nekoliko funkcija dok se ostale centralizuju.

Prof. Curtis je rekao da postoji i nekoliko rizika u praksi decentralizacije gde se obuhvata hvatanje političkog sektora koji ne oseća potrebu da deli moć za javni interes. Neefikasnost, koja dolazi iz nedostatka stimulacije za efikasnoću ili iz problema nekog nivoa kao i separatističkih osećanja koje proizilaze iz neuspeha za pružanje socijalne povezanosti. Prof. Curtis je na kraju pomenuo i nekoliko glavnih elemenata koji su potrebni za ohrabrivanje vladinih odgovornosti, prvo je fleksibilnost ustava, ustavnih odredbi koje je potrebno stalno razmatrati kako bi se obezbedilo da se dužnosti izvršavaju na odgovoran način. Drugo, centralizacija i decentralizacija na diferencijalni način, npr. kod centralizacije usluge mogu biti ujedinjeni i to kao obrazovanje, primarno zdravstvo. Dok je za decentralizaciju rekao da je potrebno decentralizovati lokalnu vlast samo u onim pitanjima koja su od interesa za zajednicu, kao što je bezbednost u naseljima, rekreacija, geografsko planiranje, kao i stvaranje

uslova za investicije, npr. stvaranje jednog lokalnog “brenda”. Treće, rekao je da je od velike važnosti i pridržavanje principa, lokalnih odgovornosti za mobilizaciju lokalnih sredstava, direktno uključenje u procese donošenja odluke, partnerstva i kogeneracije usluga.

G. Besnik Tahiri je u svom govoru govorio o etičkim osećanjima kao predsednik opštine i o tome koliko se može uraditi jednim etičkim posmatranjem. Po njemu, decentralizacija značiefikasnost a ne pridržavanje okvira odgovornosti. Hvatanje, okupiranje sistema kada imaše odgovornost i zakonsku moć. Rekao je da je slaba tačka na Kosovu nenadgledan sistem i da su elementi kontrole izvršnog veća veoma slabe.

Rekao je da je važno stvoriti mehanizme koji kontrolišu i uravnotežavaju sistem. Po njemu, separatistička osećanja se vezuju sa novim opštinama na Kosovu i da se 80% teritorije Kosova treba samo-kontrolisati, samo-upravljati ali ne na autonoman način.

Dok što se tiče efikasnosti, rekao je da isto donosi decentralizaciju, bolje usluge kao i umanjenje odgovornosti pošto je cilj decentralizacije ojačavanje mesta ojačavanjem elite. Dodao je da sistem na Kosovu nije kontrliisan od ničije strane i da niko ne treba biti ispred predsednika.

G. Tahiri je na kraju pomenuo i izreku Prof. Curtisa kada je isti rekao “lets go beyond structure” što znači da lokalna demokratija nije samo ono što ustav i zakon kažu, nego hajmo napred, i van okvira. G. Tahiri je podvukao da treba raditi puno i nije važno da samo imamo strategiju napismeno, nego trebamo raditi u praksi i videti šta se može pružiti građanima, važno je misliti van onog što jeste i o onom pta možete pružiti društvu, rekao je on.

LOKALNA VLADAVINA I MEĐUNAORDNI STANDARDI; EVROPSKA INTEGRACIJA I STANDARDI LJUDSKIH PRAVA

Modul/Tema:

- Proces Evropske integracije u EU-u vs. lokalne vladavine – uticaj Evropskog dnevnog reda na društvene, političke i opštinske
- Međunaordni standardi na lokalnom nivou – ljudska prava, dužnosti i jezička ravnopravnost

Predavači:

- **Besnik Tahiri**, izvršni direktor Kosovskog instituta lokalne vlade
- **Agon Maxhuni**, pravni direktor MALS-a
- **Fatmir Haxholli**, stručnjak integracija GIZ
- **Rexhep Vasolli**, stručnjak integracija, Ministarstvo finansija
- **Sehadin Shok**, stručnjak za ljudska prava

Mesto: Hotel Otrant, Republika Crne Gore

Kosovski Institut za Lokalnu Samoupravu, rukovodioci i viši predstavnici šest Opština Kosova (Novobrdó (Artana), Junik, General Janković, Obiliq, Raniluk i Vitina), kao deo projekta “Akademija za Lokalnu Samoupravu”, tokom zaključnog sastanka prve generacije učesnika ALS govorili su u vezi uloge lokalne samouprave o ispunjavanju standarda za Evropske Integracije.

Tokom zaključnog sastanka govorili su članovi odbora u sledećem sastavu: Rexhep Vasolli, stručnjak za Evropska Integrisanja pri Ministarstvu za Finansije, Fatmir Haxholli, stručnjak za Evropska Integrisanja, Agron Maxhuni iz Ministarstva Lokalne Samouprave kao i Direktor Instituta KLG, Besnik Tahiri.

Gost za predavanje na zaključnom sastanku Akademije za Lokalnu Samoupravu održanoj u Ulcinju bio je i Odbornik Republike Crne Gore, Genci Nimanbegu.

G-din Nimanbegu govorio je oko iskustva Crne Gore u veza sa procesom Evropske Integracije. Sto vise, Odbornik Nimanbegu dodao je da: Proces Evropske Integracije je veoma zahtevan prema pretendentnih zemalja i članica kandidata za ućlanjenje u EU, to je važno i jos uvek važi i za Crnu Goru. Uprkos tome G-din Nimanbegu da Crna Gora u svim nivoima daje svoj maksimum u pravcu ispunjavanja određenih standarda.

Dalje, Stručnjak za Evropske Integracije, unutar Ministarstva za Finansije, g-din Rexhep Vasolli rekao je da: Proces Integrisanja u EU nikada niuje bio jaći nego sada, znaći da ima povećavajući trend. Imamo upitnik MSA i proces liberalizacije viza sto se smatra da smo na dobrom pravcu Evropskih Integrisanja. Ovo za Kosovo, dodao je on, je jedan napredak procesa i povećanje obaveza Kosova prema tom procesu.

Sadašnja faza imaće povećanje intenziteta ispunjavanja zahteva i standarda posebno na lokalnom nivou.

Agron Maxhuni iz Ministarstva Lokalne Samouprave govorio je o međunarodnim standardima osvojenih inutrasnim zakonodavstvom dodavši da ovi standardi imaju direktno uticanje na kvalitet života građana Kosovskih opština. U nastavku on je dodao da izvršenje zakonodavstva i principa dobrog samoupravljanja takode je odgovornost opštinskih organa koji proizilaze iz lokalnih izbora. Partneritet centralne vlade, lokalne vlade, i specijalizovanih institucija koje se bave sa lokalnom samoupravom takođe utiče na pružanju održive i kvalitetne javne usluge za građane opština. G-din. Maxhuni završio je ovo partnerstvo utiče na povećanje lokalne kapacitete političkih i administrativnih struktura za pružanje usluga zahtevanih od strane samih građana.

Direktor Instituta KLG I, G-din Besnik Tahiri govorio je o Lokalnoj Samoupravi i međunarodnim standardima koje su se stvorile kao potreba lokalnog nivoa samouprave. G-din.Tahiri rekao je da: Opštine imaju veoma važnu ulogu u procesu Evropske Integracije a posebno sada se zahteva maksimalno zalaganje Kosovskih opština da pomažu Evropske integracije.

Poseta nivou Lokalne Samouprave (Makedonije, Albanije i Crne Gore)

Sastanci sa Predsenike Opština

Kosovski Institut za Lokalnu Upravu (KILU) pruža supstancijalni program u oblasti lokalne uprave, poznat kao Akademija za Lokalnu Upravu (ALU), prva ove vrste u Republici Kosova. ALU je dizajniran da služi kao platforma i način neformalnog vaspitanja za lidere opštinske lokalne uprave

ALU preko ovog programa koji za cilj ima podizanje opštih kapaciteta i posebno teži da osnaži delegate skupština u šest opština. Procene koje proizilaze iz višegodišnjeg rada ILU ukazuju da Opštinske Skupštine ne vrše snažno funkcije nadzora i monitorisanja prema obično jakim snagama sa težnjom ka pojačavanju izvršnih vlasti, a posebno predsednika. Pre svega ALU teži ka podizanju zajedničke saradnje i komunikaciji između ovih glavnih aktera lokalne i demokratske vlasti na opštinskom nivou.

Opština Tetovo (Makedonija):

Učesnici ALS počeli su njihovu posetu sa Opštinom Tetovo u Makedoniji. Njih je primio Predsednik Opštine G-din Sadi Bexheti, obavestivši ih o njegovim dostignućima, izazovima i iskustvima upravljanja opštine. U vezi sa sastankom sa Predsednikom G-din Bexheti važno je istaknuti diskusiju u vezi uticanja dva univerziteta na lokalnoj emancipaciji i razvitak ove opštine.

Takode, učesnici su imali priliku da se od strane Predsednika obaveste o važnosti institucija visokog obrazovanja oko povećanja institucionalnih kapaciteta opštine. Tokom medusobnom razgovoru sa Predsednikom i zvaničnicima ove Opštine, učesnici su razgovarali oko demokratskim praktika, a posebno o posledjim poduhvatima pokrenutim od strane opštine, s ciljem unapredavanja učešća žena na procesu donošenja odluka.

Kao deo posete, učesnici ALS su posetili i Univerzitet JuznoIstočne Evrope, ka institucija visokog obrazovanja sa međunarodnim kapacitetima, gde su imali priliku da se obaveste oko važnosću koju je opština pripala otvaranju tog univerziteta.

Akademsko i administrativno osoblje ovog Univerziteta obavestilo je učesnike sa akademskim programima, njihove sadržaje, broj studenata iz lokalne, regionalne i međunarodne sredine kao i sa načinom funkcionisanja. Kao zaključak ovog sastanka konstatovano je da je jedan universitet kao ovaj utiče direktno na razvitak lokalne privrede, povećanju naučne i kulture integracije između gradjana iz regionalne sredine, a takode utiče i na rušenju prepreka između raznih zemalja. Jedan veoma interesantan podatak bilo je to da je jedan veoma veliki broj diplomiranih lica u ovom univerzitetu postigli su da u mestima iz koji oni dolaze, uključujući i Kosovo, da pronalaze dovoljno prostora da se uključe i doprinose civilnom, političkom i institucionalnom životu. Dok je jedan ne tako mali broj njih nastavlja studije u univerzitetu zapadnih zemalja.

Opština Fier (Albania):

Visoki Upravnici i predstavnici šest opština Republike Kosova počeli su njihovu posetu Republici Albanije sa posetom Opštine Fier, gde su bili primljeni od strane Gradonačelnika Baftjar Zeqaj. Gradonačelnik Zeqaj je priredio jedno elaborisanje Fiera kao grad i Okrug, gde je detaljnije govorio o izvorima nafte i o poljoprivredi. Prema elaboraciji gradonačelnika, grad Fier kao prioritet ima turistički, istorijski i arheoloski razvitak. Učesnici su se obavestili da su gore navedeni prioriteti obuhvaćeni na Regulativnom Planu Grada kao i u njegovoj strategiji razvitka.

Tom prilikom gradonačelnik Zeqaj obavestio je učesnike “Akademije za Lokalnu Samoupravu” oko načina trenutnog funkcionisanja sve veze Opštine Fier, u pogledu investicija, rukovodjenja, prioriternih projekata i najboljih iskustava opštine. Od vitalne važnosti za grad i opštinu Fier je projekt saradnje sa KFW za izgradnju impiant kanalizacione otpatke, kao i projekt za čišćenje reke Gjanica. Takodje jedan detaj je iraden u vezi sa aktualnim investicijama putem privatno javnim partnerstva, kojom prilikom posetile su se nekoliko konkretnih projekata ove prirode. Prisutni su imali priliku da iz blizine vide odnose i olakšanja koje imaku privatna produzeća sa opštinom.

U vezi sa načinom funkcionisanja Opštinskog Odbora Fiera uradjeno je jedno veoma detaljno elaborisanje od strane Podpredsednika Opštinskog Odbora, Sokrat Ikonomi. Odredjen prostor tokom tog elaborisanja imalo je i važnost koordinacije i bliske saradnje između Opštinskog Odbora i opštinske izvršnog organa.

Opština Kamëz (Albania):

Učesnici ALS su posetili opštinu Kamëz kojom prilikom primljeni su od strane gradonačelnika g-din Xhelal Mziu. Gradonačelnik Mziu, nakon što im je poželio dobrodošlicu prijateljima sa Kosova, uradio je jednu upoznavanje sa geografskom pozicijom i brzog demografskog, urbanističkog, ekonomskog, urbanog i socialnog razvitka opštine Kamëz. G-din Mziu istaknuo je Kamëz Šesta Opština po veličini broja stanovnika i peta po broju izgradnje.

U opštini Kamëz, učesnicima ALS prikazan je jedan dokumentar “Kamza, centar demografskog, urbanog, ekonomskog i socialnog razvitka”. Ovaj dokumentar prikazao je kratak pregled događaja ovog grada kao što je stvaranje urbane i periferijske infrastrukture, dobre praktilke lokalne samouprave, odnosi sa javnošću i publikacije opštine; praktilke izvodjenja budjeta sa učešćem gradjana; saradnja sa centralnu vlast i sa medjunarodnim institucijama i organizacijama; twining opštine Kamëz sa nekoliko opština zemalja EU i regije, učešće Opštine Kamëz u evropskim programima; struktura Opštinskog Odbora i Uprave Opštine i posebno investicije izvodjene tokom vremenskog roka zadnjih pet godina.

Dokumentar pokazuje dostignuća Opštine i grada Kamëz u poljima putne infrastrukture, vodovod-kanalizacije, škole, kulturni dom, stadium grada i sportski tereni. Dokumentar je praćen pitanjima učesnika ALS za odredene zvaničnike ove opštine oko budućih planova i projekata. Odredjen vremenski prostor posvećen je pitanje poboljšanja predstavljanje žena u opštinskom odboru, legalizacija neformalne izgradnje, infrastruktura usluga. Gradonačelnik Opštine Kamëz, g-din. Mziu usredio se oko pozitivna iskustva opštine Kamëz što se tiće dobre vladavine, modernizacije

infrastrukture, uključujući efikasnost pružanja usluga putem najboljih praktika poznatih kao ‘One Stop Shop’.

Opština Tirana (Albania):

Zadnja i najvažnija Opština što se tiče kompleksiteta i administracije i širenje delokruga koje je istaklo interesovanje učesnika ALS opštini Tirana. Ovom prilikom učesnici ALS bili su primljeni od strane podpredsednika opštine G-din Edmond Panariti. Podpredsednik Panariti obavestio je prisutne sa posljednjim projektima i dostignuća Opštine Tirana, kojom prilikom je pričao o legalizaciji neformalne izgradnje i administrativnim procedurama.

Podpredsednik Opštine i glavnog grada Albanije, Tirane, priredio je jednu detaljnu prezentaciju u vezi izazova, probleme i ciljeva ove Opštine. Konkretnije tokom njegovog elaborisanja G-din Panariti je istakao da su prioriteti Opštine Tirana lokalni ekonomski razvitak, realizacija većih prihoda, realizacija urbanskih planova, sa posebnim naglaskom oko saobraćaja i zelenila.

Podpredsednik Tirane pokazao je da u njihovoj praksi glavnog grada je također i poboljšanje života građana koje pripadaju ugroženim grupama kao što su starije osobe, deca i omladina. U toj svrhi G-din Panariti kaže da će se nuditi socijalni stanovi za određeni broj građana koje spadaju u te kategorije prema proceni G-dina Panariti veoma je povoljno da će Opština Tirana ponuditi ovim građanima i mogućnost kupovanja tih socijalnih stanova kreditom sa niskim odstočkom interesa. Takođe Tirana izvršava praksu pružanja besplatnog javnog prevoza za starije osobe, dok očekuje se da će se uskoro nuditi olakšanja i za lica koja imaju studnetsku karticu.

G-din Panariti je objasnio da s ciljem smanjenja saobraćaja, Tirana izgrađuje podzemne parkinge i također primenjuje cirkulaciju teškog saobraćaja u perifernim putevima. Dok uskoro predviđa se izgradnja dve linije za tramvaj koje će se susresti u centru grada i na taj način građani iz raznih delova moći će da kratko posetiti ovaj grad brzo i bez poteškoća. Još jedan element od velike važnosti za ovu opštinu je širenje zelenih sredina i izgradnja glavnog trga glavnog grada. Sastanak je završen sa diskusijama u vezi ponudjenih grantova od strane centralnog nivoa i rečeno je da politički događaji u Albaniji utvrđuju pravilo da vladavina od strane istih političkih snaga na centralnom i lokalnom nivou nudi veću saradnju.

Ulcinj (Crna Gora):

Nakon nekoliko dnevne posete Makedoniji, Albaniji, i Crnoj Gori učesnici ALS posetili su i Opštinu Ulcinj i tom prilikom ih je dočekao Predsednik opštine G-din Nazif Cungu.

G-din Cungu tokom svoje prezentacije pričao je o svojim zalaganjima i administraciju opštine, stimulisanje turizma i potrebi da unutar opštinske strategije, turizam postane glavni prioritet. G-din Cungu pričao je oko njegovog delovanja kao i delovanja njegove političke snage koja vlada sa Opštinom Ulcinj, u pravcu realizacije reformi i razvitak ove opštine. G-din Cungu podstakao je da je nakon njegovog dolaska na čelu opštine naisao je na veliki broj poteškoća i izazova. Ovoj opštini su nedostajale strateški planovi i planovi delovanja, dok je to doprinelo arbitrarnom vladovanju ,

kojoj je nedostajala demokratska legitimnost, zbog čega je opština imala problema sa prikupljanjem prihoda i uključenje građana.

G-din Cungu napomenuo je da je njegovo rukovodstvo bazirano na duh i iskustvo koja kao model ima uspešne korporacije i produzetnički duh. Počevši od ove paradigme G-din Cungu je dodao da njegovim dolaskom na čelu Ulcina, podrškom svih opštinskih struktura pripremio je opštinski strategijski i razvitni plan, koje prema njemu će rezultirati primenjivanjem urbanskog reda, poboljšanja uslova za posetioce kao i povećanja prihoda iz takse za izgradnju.

Iz tog pogleda G-din Cungu objasnio je da tokom njegovog upravljanja opštinom, on će uvesti princip funkcionisanja opštinskog osoblja zavisno od potrebe za pružanje usluga, koje, prema njemu, će uticati na povećanje efikasnosti i smanjenje dohodka. Konkretnije Predsednik Ulcinja je objasnio kako se on zalaže za primenu praklike da opštinsko osoblje bude samo to osoblje koje treba opštini, dok drugima ugovori neće im biti produženi. Sem toga Cungu napomenuo je i smanjenje od 30% plate osoblja opštine, to s ciljem da građani budu obavesteni da ovo upravljenje ima za cilj da ekonomizira potrošnju.

Sve ove praklike prema G-din Cungu omogućavaju jačenje legitimnosti rukovodstva kao i povećanje interesovanja građana oko uloge opštine i njihovog uključenja u ove procese. Cungu je pomenuo i evidentiranje dugova i početak njihovog izmirenja. To je urađeno putem obavestavanja onih koji nisu izmirili njihove dugove i omogućeno im je da te dugove izmire na fleksibilan i napredan. Dok oni građani koji ne budu izmirili svoje dugove opština će uvesti sankcije kao što je predviđeno zakonom. Nakon ovog sastanka, gosti sa Kosova iskoristili su priliku da posete i spomenik koji je izgrađen od strane građana Kosova u znaku poštovanja i zahvalnosti prema stanovnicima Ulcinja za prihvatanje azilanata sa Kosova tokom rata.

Takode, delegacija šest opština Kosova posetila je i javna proizveća s ciljem upoznavanja praklike njihovog funkcionisanja. Iz posete javnog proizveća za čišćenje i održavanje zelenila u gradu kao i vodovod, razgovarano je u vezi povećanja nivoa svesti u vezi racionalnog korišćenja vode od strane građana, kao i važnost da praklike reciklaže ima jedno moderno. Tom prilikom upravnici ovih proizveća kao i učesnici, dogovorili su se da za oba ova pogleda – racionalno korišćenje vode i reciklaža – budu veoma blisko povezane sa odgovornim i aktivnim građanima. Drugim rečima jedna uiformisana zajednica i veoma obrazovana daje pažnju načinu kako se treba trahirati sredinu i kako se trebaju koristiti prirodni resursi. Upravitelji proizveća izrazili su njihove brige za nedostatak sredstava za realizaciju strategijskih projekta kao što je povećanje kapaciteta snabdevanja grada vodom, ili kupovanjem sredstva za prikup i prevoz otpada.

Sastanci na centralnom nivou– Vlada Albanije

Sastanak sa Premijerom Republike Albanije, G-din Sali Berisha.

Premijer Berisha, izrazivši visoko cenjenje ovog projekta, napomenuo je važnost ovog projekta, kao i važnost i korist uspostavljanja bliske saradnje dve zemlje u vezi lokalne vlade. On je izrazio svoje ubedjenje da građani dve države mogu razmenjivati iskustva i da ih uspešno primenjuju u određenim opštinama, na najboljem interesu zajednica kojim oni upravljaju. Predstavnici lokalne vlasti, rekao je premijer, su oni koji se direkto povezuju sa ljudima i njihovim aktivnostima, i koji imaju direktni uticaj u njihovim životima u zajednici uopšte.

U saradnji sa njima, Premijer Berisha napomenuo je neke od najbitnijih reformi za povećanje kapaciteta i kompetencija lokalne vlasti. Premijer je istakao da je vlada 4-5 puta povećala finansiranje lokalne vlasti i pokazala spremnost da podrži projekte lokalne vlasti financijama. Nakon toga Premijer ih je upoznao u vezi za investicijama izgradnje putne infrastrukture i ambicioznim projektom izgradnje i popravka jedne nove putne mreže. U tom pogledu, Premijer je istakao životnu važnost koju su imale lokalne vlade na izvršenju ovog projekta.

Pokazivši pažnju na neke od reformi, koje su se pokazale uspešne, kao što je One Stop Shop za registraciju proizvođača, dozvole i licencije, za olakšavanje administrativne birokratije i povećanje transparentnosti, Premijer je rekao da je veoma pozitivno da ovi modeli se primenjuju i od strane lokalne vlasti. “Lokalna vlast pokušava da stvori poseban sportel za pružanje usluga građanima gde građani mogu primiti sve usluge koju su im potrebne, i nadam se da će takav sportel gradualno početi funkcionisati u Albaniji, zahvaljujući digitalnoj tehnologiji” istakao je Premijer Sali Berisha.

G-din Besnik Tahiri u svojstvu organizatora posete i pružanja programa ALS istakao je važnost reformi sprovedjenih od strane vlade Republike. G-din Tahiri je napomenuo modernizaciju administracije, povećanje transparentnosti, a pre svega stimulisane lokalnog razvitka.

Premijer je izrazio zadovoljstvo da na ovom sastanku prisustvuju i predstavnici Kosovskih manjina i istovremeno je visoko cenio doprinos koji oni pridaju za njihove zajednice ali i za volju i odlučnost za zajedni život, mir i stabilnost na Kosovu i u regiji. Premijer je izrazio poverenje da će oni pronaći veoma korisne partnere u opštinama Albanije. Na sastanku sa Premijerom Berisha govorio je i Predsednik opštine Raniluk G-din Gradimir Mikiq koji je zahvalio Premijera Republike Albanije za njegov doprinos na avansiranje pozicije opština koje se rukovode od strane ne većinskih zajednica u Republici Kosova i izrazio je interesovanje za pobratimljenje opštine Raniluk sa nekim opštinama Albanije.

Ministarstvo Evropskih Integracija– sastanak sa Ministarkom Majlinda Bregu.

Tokom posete u Albaniji učesnici ALS posetili su Ministarstvo za Evropsko Integrisanje, i sastali su se sa Ministarkom Majlinda Bregu. Tom prilikom učesnici su se upoznali oko procesa Evropske Integracije Republike Albanije a posebno oko važne uloge opština na ovom važnom procesu za Albaniju a takodje i za Kosovo.

Posebnu pažnju diskusije sa Ministarkom Bregu imale se i odnosi centralnog i lokalnog nivoa samouprave u vezi sa upravljanjem sa strukturnim Evropske Unije, ministarka. Imajući u vidu iskustvo Albanije oko rukovodenjem s IPA fondovima, ministarka Bregu je rekla da je veoma važan kvalitet pripreme projekta sa kojima jedna opština će konkurisati. Sem toga, posebno mesto ima i upravljanje sa fondovima i implementacija projekata i na vreme.

Ona je snažno potvrdila angažovanje i pomoć Vlade Albanije Opštinama Kosova, posebno putem programa za međusobnu graničnu saradnju i korišćenje fondova Evropske Komisije. Sem toga ona je dodala da opštine trebaju imati jasnu viziju i da rade precizno, tako da standardi koje treba da se ispune budu funkcionalne za agendu integrisanje.

Ministarka je dodala da je veoma važno da se na lokalom nivou investira na strategijskim i dugoročnim projektima, i ove projekte mogu naići na podršku sa fondovima Evropske Unije. Prema ministarke potrebna je dobra kordinacija između lokalne i centralne vlasti ok pripreme projekta, aplikacije za sredstva, njihovo odobrenje kao i realizacija takve podrške ne bi trebalo da se izgubi u toku tog procesa. U praktici podrške zemalja koje aspirišu , prema ministarke, institucije Evropske

Unije zahtevaju od strane lokalne i centralne vlasti zemalja Balkana, izvestavanje i pozitivni uticaj, i da garantiraju dobro upravljanje financija. Zbog toga je potrebna funkcionalna i profesionalna podrška kapaciteta od strane centralnog nivoa, ali istovremeno i paralelno lokalni nivo treba dokazati odgovornost kada je u pitanju izvršenje kompetencija– u tom smislu potrebno je više transparentije, odgovarati građanima, dok u odnosu centralnog nivoa zahtevana je bliska saradnja i kordinacija akcija. Gdja Bregu je izrazila odlučno zalaganje institucije kojom ona upravlja da će podržati centralni i lokalni nivo vlade Republike Kosova. Zbog toga se ona izrazila da poziva na intenzivnu saradnju, na nivou komunikacije a takode i nivou razmene praktika.

Ministarstvo Sredine – sastanak sa Ministrom Fatmir Mediu

Učesnici ALS posetili su i Ministarstvo Sredine, Republike Albanije, i primio ih je G-din Fatmir Mediu, Ministar. Ministar Mediu obavestio je prisutne oko rada ministarstva i naglasio je važnost opština na čuvanje sredine a posebno upravljanje i kontrola šuma i racionalno rukovođenje vode kao javno dobro. Ministar je snažno preporučio organizovanje jednog okruglog stola regionalnog karaktera za rešavanje pitanja vode kao javno dobro zemalja regije. Jedno od pitanja koje se pokazalo od važnog interesa je rukovođenje šume, po ekološkom pogledu ali i turizmu, ali pre svega oko stimulisanja lokalnog ekonomskog razvitka opština.

Ministar Mediu je istakao važnost integrisanja planova u okviru sredine centralnog i lokalnog nivoa. Jedna dobra prakтика koja se pokazala potpuno uspešna kao na rukovođenju i upravljanu i čuvanju šume prema ministru je prenos šuma na opštinskim vlastima. Još jedan veoma važan elemenat za sredinu, je prakтика zbliženja planiranja sredine i ruralni razvitak, uključivši i rukovođenje šuma. G-din Mediu je dodao da je njegov cilj i cilj ministarstva kojim on upravlja je pridati pravu važnost na nacionalnom nivou, koje ranije nije postojalo. Ovo je počelo da pokazuje prve rezultate i sada postoje inicijative koje menjaju situaciju Albanske obale. Jedna druga veoma važna prakтика u području sredine Albanije je i podela dimenzije Inspekcije od politike planiranja, koja omogućava konkretne rezultate na terenu.

Zaključci i dobre praklike za konkretno sprovođenje od strane Opština na Kosova

Ovi bi bili zaključci i najbolje praklike pridobijane tokom ove posete koje bi se mogle adaptirati na lokalnom kontekstu svake opštine na kojima smo imali priliku da učestvujemo kao učesnici ALS uključujući i ovu posetu. U vezi ovih zaključka, i prakтика, Kosovski Institut za Lokalnu Samoupravu izražava svoju spremnost da podržava opštinu sa dodatnim informacijama, tumačenje i detaljno elaborisanje, kao i sa direktnom profesionalnom podrškom, koja će omogućiti izvršenje poslova na terenu.

Zaključci i praklike:

- Stvaranje preduslova za Univerzitetsko visoko obrazovanje utiče na lokalni ekonomski razvitak i mrežu;
- Opštine se trebaju zalagati oko stimulacije profesionalnog obrazovanja a posebno oko programe koje imaju na fokusu rukovodjenje, a u tom pravcu one trebaju eksplorisati mogućnost podrške mladih lidera i talenta. Takva podrška se treba usloviti sa nekim međusobnim sporazumom medju dobitnika usluga i opštine tako da na jedan ili drugi način opština bi mogla pridobiti od doprinosa dobitnika;
- Trebaju se preduzeti mere i primeniti praktike koje obezbeđuju avansiranje uloge žena na lokalnom donošenju odluka;
- Treba sinkronizovati postavljanje lokalnih prioriteta sa strategijskim i urbanim planovima, kao i druge regulativne dokumente;
- Posebna pažnja se treba pokazati kulturnom, istorijskom, i arheologijskom turizmu. Opštine mogu realizovati direktne prihode kao i da promovišu lokalne razvitke putem turizma;
- Posebno mesto što se tiče lokalnom ekonomskom razvitka, kao i opštu dobrobit opština, imaju i proizvođači i odnosi sa njima. U toka okvira lokalnih proizvođača trebaju se pružiti povoljne preduslove za registraciju i funkcionisanje kao i olakšanja poreza;
- Opštine se trebaju pokazati proaktivnije kada se radi o pripremi unutrašnjog i stranog profila. Zbog toga opštine trebaju identificirati mogućnost pobratimljenja i saradnje unutar i van mesta. Ovo spada unutar delokruga opština i ne bi trebalo da se očekuje da drugi akteri pružaju bolje usluge opštinama u tom pogledu;
- Opštine trebaju pružati usluge na efikasan način, i zbog toga takozvana prakтика – one stop shop- pokazala se veoma efikasna i pokazala i druge dodatne vrednosti;
- Povećanje opšte svesti putem informativnih kampanji s ciljem racionalno korišćenja prirodnih izvora kao i sa ciljem povećanja svesti za povoljnije tretiranje sredine, uključivši ovde i važnost reciklaže otpada;
- Opštine trebaju proučavati mogućnosti pružanja olakšanja za građane koje spadaju u najugroženije grupe građana, zavisno od okolnosti;
- Bliska koordinacija i saradnja u centralnom nivou je glavni preduslov za dobro funkcionisanje lokalne samouprave;
- Opštine trebaju proučavati mogućnosti najuspešnije načine upravljanja sa svojim osobljem i aktivnostima, da bi povećala poverenje naspram građana i da pojača lokalnu legitimnost i demokraciju;
- Opštine s ciljem dokazivanja odgovornosti i odgovaranja treba pokazati transparentost oko svake potrošnje, ukoliko je potrebno treba reprogramirati angažovanja svog osoblja. Samo osoblje koji je angažovan i pruža dobre usluge treba dobiti dugoročni ugovor;

- Opštine trebaju posvećivati posebnu pažnju realizaciji prihoda iz poreza, upravljanjem imovine kao i od javne i privatne saradnje;
- Opštine trebaju evidentirati dužnike, i trebaju pratiti trendove izmirenja dugova, trebaju nuditi fleksibilne skeme izmirenja dugova, i trebaju usloviti izmirenja dugova pružanjem usluga u skladu sa poštovanjem ljudskih prava, i u skladu sa zakonom za lokalnu samoupravu i ustav;
- Opštine zavisno na njihove kapacitete trebaju pružati krov nad glavom za taj broj gradjana koji je najugroženiji;
- Opštine trebaju tražiti podršku centralnog nivoa u vezi boljeg upoznavanja sa fondovima IPA i odlučivanju oko projekte za koje će aplicirati za podršku;

Za centralni nivo:

- Zaključci i praklike:
- Pojačavajući paradigmu da su lokalni odabranici oni koji su povezani sa ljudima i koji direktno utiču u njihovim životima;
- Treba povećati finansiranje lokalnog nivoa;
- Treba se angažovati oko dugoročne projekte koje će uticati na stimulaciju lokalnog ekonomskog razvitka;
- Treba omogućiti reforme koje obezbeđuju jedan teren na kome lokalna vlada je efikasna;
- Treba kordinirati poduhvate u vezi Evropskog integrisanja zemlje, i uloge struktura lokalne samouprave, tom smislu;
- Prijavljivanje za fondove IPA trebaju obuhvatiti što više opština kao kandidate;
- U procesu Evropskog integrisanja, opštinski predstavnici trebaju se uključiti na studijske posete i programe treniranja i obrazovanja;
- Treba omogućiti što više kontrole i ravnoteže između unutrašnjih delova i između institucija, i zbog toga treba se izbegavati koncentracija kompetencija koja mogu rezultovati konfliktom interesa

Informacija i Zahvalnost

Ova studijska poseta finansijski je podržana od strane Ambasade Norveške u Republici Kosovo i sa logistikom oko sastanke od strane Ambasade Republike Kosovo u Tirani. Takva poseta je deo programa “Akademia za Lokalnu Samoupravu”, koji je program obrazovanja Kosovskog Instituta za Lokalnu Samoupravu, podržen od strane Norveške Ambasade na Kosovu, Britanski Savet i Fondacija FES, Kancelarija na Kosovu.

Kosovski Institut za Lokalnu Samoupravu
Address: Rexhep Luci, 15/6 Prishtinë, Kosovë, 10000
E-mail: klg.institute@gmail.com
Tel: +381 38 225 625 or 044-640164
Web faqja: www.klg-institute.org